

MAAKU

Baaru nna kū Maaku kèè
 Yesu da'itekenaa 1:1-1:13
 Yesu yādannena Galili 1:14-9:50
 Zaa Galili ari Yurusalemu 10:1-10:52
 Yesu kunna Yurusalemu 11:1-14:9
 Yesu gana kū a vunaao 14:10-16:20

Yahaya Da'itekeri waazikena
 (Mat 3:1-17, Luk 3:1-22, Yuh 1:19-28)

¹ Luda Né Yesu Kirisi baarun dí. ² À nàa lákū à kū annabi Isaya takada gūn nà à pì:

Mani ma zìri gbare n ā
 à zé kekenne.

³ À baarukparii kòto ma dɔ gbárannan àten pì:

À zé keke Dikirine,
 à zé kotinanɔ porone súsu.

⁴ Len Yahaya Da'itekeri sù gbárannan le, àten waazi ke gbēnɔne à pì ò nèse lite ò da'ite ke, Luda ni n durunnano kēm̄ma. ⁵ Yudea būsudenɔ kū Yurusalemudenɔ gèe a kīnaa n pínki. Òdi n durunnano o gupuraa, akū àdi n da'ite ke Yodai. ⁶ Yahaya dìgɔ pókasa kū ò tã kū lakumi kãonɔ dana, àdi bára asa dɔ a pi. Kwa kū z'ioome a póble ũ. ⁷ À waazi kè à pì: Gbēke ni su ma gbera a gbāna demala. Mádi ká mà kúte mà a kyate bobonero, ⁸ madì á da'ite ke kū íome, àkū mé aní á da'ite ke kū Luda Ninio.

Yesu da'itekena
 (Mat 3:13-4:11, Luk 3:21-22)

⁹ Gɔɔ birea Yesu bò Nazera, Galili bùsun, à sù, akū Yahaya a da'ite kè Yodai. ¹⁰ Kū Yesu bikū gònɔ, à è ludambe ten wēkōa, Luda Nini ten suawa lán potēne bà. ¹¹ Akū à kòtoo mà bona ludambe à pì: Mòkōme ma né mèn do légelege yenyīde ũ, kū ma pò nnamma manamana.

Yesu yōgwanaa
(*Mat 4:1-11, Luk 4:1-13*)

¹² Akū Luda Nini a gbàre gbàrannan gònɔ, ¹³ akū à kú gwe kū nòbòsēntenɔ ari gɔɔ bupla, Setan teni a yō à gwa. Akū malaikanɔ sù ò kpài.

Yesu iba káakunɔ sisinaa
(*Mat 4:18-22, Luk 5:1-11*)

¹⁴ Yahaya kūnaa gberan Yesu tà Galili, à ten baaru nna kū à bò Luda kīnaa kpá ¹⁵ à pì: A gɔɔ kà, kpata kū à bò Luda kīnaa kà káni. À nèse lite à baaru nna pì sí.

¹⁶ Kū Yesu ten do Galili sèbēei, à Simɔ kū a dakūna Anduruoo è, ò ten birigi kpá sèbēe pìn, zaakū sɔɔkɔnɔme. ¹⁷ Akū Yesu pìíne: À mó à témai, mani á ke gbēweterinɔ ũ. ¹⁸ Zaa gwe gònɔ ò n biriginɔ tòn ò bò ò tèi. ¹⁹ Kū à gèe are fíti, à Zebedi né Yamisi è kū a dakūna Yuhanao. Ò kú gó'ite gūn, ò teni n biriginɔ kēke. ²⁰ À n sísi gònɔ, akū ò n de Zebedi kū zamalingakerinɔ tò gó gūn gwe ò bò ò tèi.

Yesu tãnade werekōana Kapenamú
(*Luk 4:31-37*)

²¹ Ò gèe Kapenamú. Kū kámmabogɔɔ kà, Yesu gèe aduakēken, à ten yā dañe. ²² A yādannēnaa

bò ní sare, zaakū àdi dańne kū ikooome, adi ke lán ludayādannerino pó bànlo.

²³ Goro birea gōgbē tãnade ke kú aduakεkpen gwe. À wiki lè à pì: ²⁴ Bón ó vī kō ñii, Yesu Nazera? N su ñ ó kakaten yá? Má dō gbē kū ní de a ũ, məkōmme Luda gbē kū à kú adona ũ. ²⁵ Akū Yesu gì tãna pìine à pì: Ñ yīte! Ñ go gbē pìia. ²⁶ Akū tãna pì a yìgāyīgā à wiki gbāna lè, akū à gò. ²⁷ Bìdi gbēno kù ní pínki, òten kō lala: Bó taka buri yān díi? Yādannena dufun yá? Àdi yā dańne kū ikooó fá! Bee kū tãnanō, tó à yā diteńne, òdi a yā mame. ²⁸ Akū kãnto a tó dà Galili būsula pínki.

Yesu gyãrenō werekōana dasi

(Mat 8:14-17, Luk 4:38-41)

²⁹ Kū Yesu bò aduakεkpen, akū à tà Simō kū Anduruo bea gōno kū Yamisio kū Yuhanao. ³⁰ Simō nanō da wútena, mēwāna a kù, akū ò a yā ò Yesune gōno. ³¹ À gēe a kīnaa à a kù a ɔa à a fùte. Akū a sikonnaa pìi wērea ari à pòble kēńne.

³² Kū ɔkōsi kè, ifãntē ten gē kpén, ò sùne kū gyãrenō kū tãnadenō ní pínki. ³³ Wētēdenō kākara a kpé kpélelele ní pínki. ³⁴ À gbēno kèkōa dasi kū gyā buri sīnda pínki, à tãnanō gò gbēnoa dasidasi. Àdi tãnanō gba zé ò yā oro, zaakū ò dō gbē kū à de a ũ.

Yesu waazikena zaa Galili

(Luk 4:42-44)

³⁵ Kōnkōkōnkō Yesu fùte à bò à gēe sèn gusare, àten adua ke gwe. ³⁶ Akū Simō kū a gbēno pètei. ³⁷ Kū ò bōa, ò pìne: Gbē sīnda pínki teni n gbeka. ³⁸ Akū à pìńne: Ò gé gu pãndea lakutu kū à kú ó

sareno gūn, mani waazi ke gwe do, zaaku abire yain ma su. ³⁹ Lemε àdigō kure Galili būsu gu sīnda pīnkia le, àdigō waazi ke n aduakekpeno gūn àdigō tānano gogōmma.

Kusude werekōanaa
(*Mat 8:1-4, Luk 5:12-16*)

⁴⁰ Akū kusude ke sū a kīnaa à kùte à wé kèa à pì: Tó n yei, ìni fō n ma werekōa swáswa. ⁴¹ À kè Yesunε wēnda, akū à o bō à kèa à pì: Má yei, n gō swáswa. ⁴² Zaa gwe gōno a kusu làka à gō swáswa. ⁴³ Akū Yesu a gbàre gōno à gine à pì: ⁴⁴ Nsun o gbēke maro. N gé n n zīda mo sa'oriine, n sa'opo kū Musa dìte kpá n werekōana sèda ũ gbēnoε. ⁴⁵ Kū à bō, à gèe àten yā pì o'orine. Yā pìi dàgula, akū Yesu dì fō à gē wēten gupuraa doro. Àdigō kú sēn gusaremeε, akū òdigō bo gu sīnda pīnkia ògō su a kīnaa.

2

Gbē kōnokuna werekōanaa
(*Mat 9:1-8, Luk 5:17-26*)

¹ Goro pla gbera Yesu era à tà Kapenamū. Kū ò mà à kú be, ² akū ò kàkarai dasidasi, gēki kun doro bee kpélelea, àten Luda yā orine. ³ Akū ò sūne kū gbē kōnokunaa, gbēno siikō mé ò a sena. ⁴ Kū odi le ò nà kāao Yesuiro pari yāi, akū ò dìdi kāao kpé musu, ò kpé fō gu kū Yesu kunwa. Kū ò fō, akū ò gyāre pìi kipa kū a wútebo. ⁵ Kū Yesu è ò a náani vī, à pì gbē kōnokunaa pìine: Ma gbē, n durunnano kēmma. ⁶ Ludayādanneri kenō vutena gwe òten o n nèseε gūn: ⁷ Bóyāi gbē dí ten o lee? Àten doke kū Ludaome! Dí mé ani fō à durunnano kēmma, tó adi

ke Luda ado baasiroo? ⁸ Gwe gònɔ Yesu dɔ̄ a nèsɛɛ gūn laasun kũ òten lé, akũ à ñ lá à pì: Bóyāi àten laasun bire taka lé á nèsɛɛ gūnn? ⁹ Tó ma pì gbē kònɔkunaa pìine a durunnano kèa, ke tó ma pì à fute à a wútebo sé à táa o, a kpate mé à aragaa? ¹⁰ Ma ò le de agɔ̄ dɔ̄ kũ Bisāsiri Né durunnano kēmmana iko vī zīte lame. Akũ à ò gbē kònɔkunaa pìine à pì: ¹¹ Ma ònne ñ fute ñ n wútebo sé ñ tá be. ¹² Akũ à fute gònɔ à a wútebo pìi sè à bò gbēno wára ñ pínki. Yā pìi bò ñ sare, akũ ò Luda tó bò ò pì: Ódi yā dí taka e yāro.

Yesu Levi sisinaa
(Mat 9:9-17, Luk 5:27-39)

¹³ Yesu era à bò à gèe sèbe léa. Òten su a kīnaa dasidasi, akũ àten yā dañne. ¹⁴ Goro kũ àten gēte, akũ à Alafeu né Levi è vutena a be'ogɔsikin. À pìne: Ñ mó ñ témai. Akũ à fute à tèi.

¹⁵ Zīkea kũ Yesu ten pò ble Levi pì bea, be'ogɔsirino kũ kifirino ten pò ble kāao dasi kũ a ìbano lēle. Zaakũ gbē bire takanɔn téi dasi. ¹⁶ Farisi kũ òdi Luda yā dañnenɔn kú gwe. Kũ ò è Yesu ten pò ble lēle kũ be'ogɔsirino kũ kifirino, akũ ò a ìbano là ò pì: Bóyāin àten pò ble lēle kũ be'ogɔsirino kũ kifirino? ¹⁷ Kũ Yesu yā pìi mà, à pìinne: Gbē kũ à aafia vī bàka kú kũ likita yāoro, sé gyāre. Mádi su gbē manano sísiro, sé kifirino.

Léyīnaa
(Mat 9:14-17, Luk 5:33-39)

¹⁸ Yahaya Da'itekəri ìbano kũ Farisino ten lé yī, akũ ò sù ò Yesu là ò pì: Yahaya ìbano kũ Farisi ìbano dì lé yī, akũ n ìbano dì yī sero bi? ¹⁹ Akũ Yesu pìinne:

Nɔseri gbɛnɔ ni lé yĩ ɔrɔ kũ à kú kũńwo nɔse gũn yá? Oi! ɔrɔ kũ nɔseri kú kũńwo, oni lé yĩro. ²⁰ A ɔrɔ ni su kũ oni nɔseri bo ń té. ɔrɔ birean oni lé yĩ sà. ²¹ Òdi pólɛ dufu nambata di uta zĩlaro. Tó ò kè lɛ, a dufu ni sɔkũn oni kɛkɔa, uta zĩ fɔna ni kara. ²² Òdi sèwɛ dufu ká tũru zĩ gũnlo. Tó ò kè lɛ, wɛ pì ni tũru pũtá, wɛ kũ tũruuo ni yaka ń pĩnki. Oi, òdi sèwɛ dufu ká tũru dufu gũmme.

Kámmabogɔrɔ yá

(Mat 12:1-21, Luk 6:1-11)

²³ Kámmabogɔrɔ zĩ kea Yesu ten pã buranɔla. Lákũ àten gé nà a íbanɔ pólɛwe wòro òten só. ²⁴ Akũ Farisinɔ pìne: Ñ gwa! Bóyáin òten yá kũ òdi ke kámmabogɔrɔ zĩro kɛɛ? ²⁵ Akũ Yesu wèńma à pì: Àdi a kyó ke ziki a è lákũ Dauda kè ɔrɔ kũ àpii kũ a gbɛnɔ ten takasi ke, kũ nà teni ń deroo? ²⁶ Sa'oriki Abiata ɔrɔa à gè Luda ɔnn, à burodi kũ ò kàte Ludanɛ sò, kũ gbɛke a sona zé víro, sé sa'orinɔ, akũ à kpà a gbɛnɔa. ²⁷ Yesu èra à pìńne do: Luda kámmabogɔrɔ dìte bisásiri aafia yáime. Adi ke kámmabogɔrɔn à bisásiri kèiro. ²⁸ Abire yáí Bisásiri Né iko vĩ kámmabogɔrɔa se.

3

¹ Yesu èra à gèe aduakɛkpen. Gɔgbɛ ke kú gwe a ɔ do íbana. ² Gbɛkenɔ ten Yesu tàasi ká, tó ani a werekɔa kámmabogɔrɔ zĩ, de ò yá le ò dia. ³ Akũ Yesu pì gbɛ kũ a ɔ íbanaa pìne: Ñ fute ñ zɛ zàa gũn. ⁴ Akũ à ń lá à pì: Kámmabogɔrɔ zĩ à zé ví ò a mana ken yá, ke a vání? Ò gbɛ mì sín yá, ke ò demɛ? Akũ odi yáke oro. ⁵ Yesu ń gwá pɔfɛo à likai, zaakũ a

po yàka n sãgbãna yã. Akũ à pì gõgbẽ pìine: Ñ n ɔ pìi poro. Kũ à pòro, akũ a ɔ pìi kè a gbèn. ⁶ Akũ Farisinɔ b̀te ò g̀e ò yã gõgõ kũ kina Herodu gbẽno g̀no, deran oni ke nà ò Yesu de.

Dasi k̄kakarana s̀be léa

⁷ Yesu kũ a ìbanɔ n zĩda g̀anne gwe ò g̀e s̀be léa. Akũ pari b̀ Galili ò t̀i. ⁸ Gb̀kenɔ b̀ Yudea dɔ kũ Yurusalemuo kũ Edomu b̀suuo kũ Yoda barao kũ Tayao kũ Sid̄o ò s̀ a kinaa dasidasi, kũ ò yã kũ àten kenɔ baaruu mà yã. ⁹ Pari yã Yesu ò a ìbanone ò g̀'ite soru keare, de òsun nakaraawaro yã. ¹⁰ Zaakũ Yesu gbẽno ẁrek̄a dasi yã, akũ gyãreno ten nakaraa dasi de ò le ò ɔ naa. ¹¹ Tãnadenɔ s̄, t̀ ò a wé è, òdi su ò ẁte a areme, òdi wiki lé ò pi: M̄k̄omme Luda Né ũ. ¹² Akũ Yesu d̀ g̀inne ò o gbẽ kũ á de a ũ.

Yesu z̀ri gbẽnon kuri awɛɛplanɔ ditɛnaa (Mat 10:1-4, Luk 6:12-16)

¹³ Kũ Yesu d̀di kpia, à gbẽ kũ à yeino s̀isiai, akũ ò s̀ a kinaa. ¹⁴ Akũ à gbẽnon kuri awɛɛplanɔ d̀te ògõ kũ k̄ao, de àgõ n zĩ waazi ke, ¹⁵ ògõ iko v̄ ò tãnanɔ gōma. À t̀ kp̄anne z̀rinɔ. ¹⁶ Ñ t̀n dí: Simɔ kũ à t̀ kp̄ane Pita. ¹⁷ Zebedi né Yamisi kũ a dakũna Yuhanao. À t̀ kp̄anne B̄anegɛ. T̀ bire pì surapatammarinɔ. ¹⁸ Abire gb̄era Anduru, Filipi, Bat̄l̄miu, Matiu, Tomasi, Alafeu né Yamisi, Tadeu, Simɔ Kokaride ¹⁹ kũ Yudasi Isikarioti kũ à b̀ a kp̄eo.

Tãnagona gbẽno (Mat 12:22-32, Luk 11:14-23)

²⁰ Kū Yesu tà be, akū gbēno ɛra ò kàkara do dasi, akū Yesu kū a ibanɔ dí zé le ò pò blè sero. ²¹ Kū a bedenɔ yā pìi mà, ò dà zén ò a gbese, zaakū òten pi ìa kàame.

²² Ludayādanneri kū ò bò Yurusalemu ò sùnɔ pì: À Belezebubu vī, tãnanɔ kina pì gbãnan àdi tãna goomma. ²³ Akū Yesu n sisiai à yãlekõana òne à pì: Setan ni fõ à a zida gomma yá? ²⁴ Tó kpata gbēno ibere sè kū kõ, kpata pì ni gi ke yá? ²⁵ Tó be kèkõa leu pla, akū ibere kú n dagura, be pì ni gi ke yá? ²⁶ Tó Setan ibere sè kū a zida gbēno ò kèkõa, ani gi kero, ani mi demɛ. ²⁷ Gbēke ni fõ à gē gõsa gbãna kpén à a pónɔ sétɛro, séto à a yì gĩa, gbasa à a kpé wara.

²⁸ Yãpuran maten oáre, Luda ni gbēno durunanɔ kēm̄ma kū a tó vãni kū òdi sísino pínki, ²⁹ ama tó gbē Luda Nini tó vãni sisi, ani k̄aro, zaakū ade durunna kū àdi sí kēm̄maro kēmɛ. ³⁰ Yesu ò le kū ò pì à tãna vī yãime.

Yesu danɛnɔ
(*Mat 12:46-50, Luk 8:19-21*)

³¹ Kū a da kū a dakūnanɔ kà, ò zè bàai, akū ò gbē zì ò a sisi. ³² Gbēnon vutena ò likai dasi, akū ò pìne: N̄ gwa! N da kū n dakūnanɔ ze bàai òteni n gbeka. ³³ Akū à wèmm̄ma à pì: Dín ma da kū ma dakūnanɔ ũu? ³⁴ Akū à gbē kū ò vutenaainɔ gwà à pì: Ma da kū ma dakūnanɔ dí. ³⁵ Gbē kū àdi Luda poyenyina kemɛ ma dakūna kū ma dāreo kū ma dao ũ.

4

Yãlekõana kū pówefãriio
(*Mat 13:1-23, Luk 8:4-15*)

¹ Yesu èra àtɛn yā dańne sèbɛɛ sare. Ò kàkarai dasi-dasi, akū à gè à vùte gó'iten íla, gbɛ̃nɔ gò katena s̃s̃í bara sèbe léa n̄ pínki. ² À yā dàńne kū yālekōanano dasi. Lákū àtɛn dańne nà à pì: ³ À s̃á kpá! Búbari ke mé à kun à bò à gèe pówɛ f̃á. ⁴ Lákū àtɛn f̃á nà, akū a kenɔ lète zé gūn, b̃ãnɔ sù ò blè. ⁵ A kenɔ lète gbè sàraa musu, gu kū à bùsu ṽí dasiro, akū ò bùte g̃ònɔ, kū bùsuu gègete gwero yāi. ⁶ Kū if̃ánt̃ɛ f̃ùte, akū ò té kù ò g̃àga, kū ò z̃ĩni ṽĩro yāi. ⁷ A kenɔ lète lèno gūn, akū lèe f̃ùte à nàkaram̃ma odi né iro. ⁸ A kenɔ s̃ò ò lète z̃ĩte mana gūn. Ò bùte ò f̃ùte ò né ì, a kenɔ karanaa kè baraakurikuri, kenɔ baaakōkō, kenɔ bas̃ɔɔro. ⁹ Akū Yesu pì: Gb̃ɛ kū à s̃á ṽí à yā pì ma.

¹⁰ Kū Yesu gònne gwe à kú ado, akū a gb̃ɛnɔn kuri awɛɛplanɔ kū gb̃ɛ kū ò kúino sù ò yā p̃ino m̃i gbèkaa. ¹¹ Akū à p̃ínne: Luda kpata kū à bò a k̃inaa asiri kpàáwa àg̃ò d̃ò, ama madì yā s̃inda pínki o gb̃ɛ kparanone kū yālekōananome,

¹² de òg̃ò gwagwa p̃óke'ena sari,
òg̃ò s̃á kpákpa a d̃òro d̃ónaa sari,
de òsun are do Ludaa,
à n̄ durunnano k̃ém̃maro yāi.

¹³ Akū Yesu n̄ lá à pì: Á yā pì d̃òro? Deran áni yālekōana ke d̃ò? ¹⁴ À ma! Búbari p̃i Luda yān àtɛn f̃á. ¹⁵ Gb̃ɛkenɔ de lán zé gūn pówɛ bà, gu kū ò Luda yā f̃àn. Tó ò mà, akū Setan d̃i su à Luda yā kū ò f̃à n̄ té pì s̃ím̃ma g̃ònɔ. ¹⁶ Gb̃ɛkenɔ de lán pówɛ kū à lète gbè sàraa musu bà. Tó ò Luda yā mà, òdi sí g̃ònɔ kū p̃onno. ¹⁷ Zaakū ò z̃ĩni ṽĩro, òdi ke g̃oro plaro. Tó yā'ummana n̄ lé ke tó ò wé t̃ám̃ma yā pì yāi, òdi fume g̃ònɔ. ¹⁸ Gb̃ɛkenɔ de lán pówɛ kū

à lète lènɔ gūn bà. Ò Luda yā mà, ¹⁹ ama andunia yā damukena kū yena aruzekēiio kū pó kparanɔ nidenaò dì nakaramáma, akū yā pìi dì gō àree sari. ²⁰ Gbēkenɔ de lán pówε kū ò lète zīte manaanɔ bà. Òdi Luda yā ma ò sí, akū òdi kε karana pó ũ, n keno baraakurikuri, keno baaakōkō, keno basɔsɔro.

Yálekōana kū fitilao
(Luk 8:16-18)

²¹ Yesu pìinne: Òdi fitila na ò gbaka kútea ke ò dite gádo gbáru yá? fitiladibɔɔ musun òdi dinloo?

²² Asiri ke kun kū oni gí boaaíro. Póke kun utena kū ani bo gupuraaro. ²³ Gbē kū à sã vī à yā pì ma.

²⁴ À pìinne dɔ: À laakari ke yā kū átɛn maa. Zaka kū adì yòónnen Luda ni yòóare ani era à karaáre dɔ.

²⁵ Gbē kū à pó vī Luda ni karanε. Gbē kū à póke vīro sō, bee a fitinna kū à vī Luda ni sía.

Yálekōana kū pówεbutenaao

²⁶ À pì dɔ: Kpata kū à bò Luda kīnaa de lán pówε kū gbē fã bura bà. ²⁷ Gwãani kū fãnantēo bee tó atɛn i o ke à bēne, pówε pìi dì bute à zōkō kū, gbē pìi

dìgō dō lákū àdi ke nàro. ²⁸ Zīte mé àdi póblewε i a zīda. Àdi kà pá gĩa gbasà à nò sí, a gberan àdi pia.

²⁹ Tó à mà, akū òdi kē kū kòmao, zaakū a kēgɔrɔ mé à kà.

Yálekōana kū musadi wéo
(Mat 13:31-32, 34, Luk 13:18-19)

³⁰ À pì dɔ: Bón kpata kū à bò Luda kīnaa bòkōaoo? Bón óni le ò lekōaoo? ³¹ À de lán musadi wé bà, kū a wé kete de pówε kū òdi tōnɔla pínki, ³² ama tó ò

tò, àdi bute à zòkò kù de dò pónola pínki. Àdi òne gègetenò ke ari bānò dì su ò didi a lá uran.

³³ Yesu Luda yā òñne dasi kù yālekōana bire takanò ní mana lén. ³⁴ Adi yāke oñne yālekōanaa sariro. Tó à kú kù a ìbanò òtēne, akū àdi yā sīnda pínki bokoteñne.

Yesu zàga'ia zēnaa

(Mat 8:23-27, Luk 8:22-25)

³⁵ Kū òkòsi ten ke, à pì a ìbanòne: Ò bikū bara. ³⁶ Lákū Yesu kú gó gūn nà, akū ò gè kāao lēlē ò dà zén lē ò pari tò gwe. Gó pāndenò gèe kūñwo. ³⁷ Akū zàga'ia gbāna fùte. Í ten gó yīpayīpa àten ká a gūn ari à ye à pa. ³⁸ Yesu kú gó kpe kpa, àten i o a mì dì mibòkòò. Akū a ìbanò a vù ò pìne: Danneri! Kū óten kákate, nídi bídi keroo? ³⁹ Akū à fùte à pàta ìaa à pì ìne: Ìn yīte! Ìn zē tēne! Akū ìa kpàte, gu yì kítikiti. ⁴⁰ Akū à ní lá à pì: À kè dera á sika vī lēe? Ase á ma náani vīro ari tera yá? ⁴¹ Akū ò gò bídi gūn òten kò lala ò pì: Dín gbē dí ũ sée? Bee ìa kù ío dì a yā mame.

5

Tānanò gbarēna alēdenò

(Mat 8:28-34, Luk 8:26-39)

¹ Ò kà Gadara bùsun sèbēe bara. ² Kū Yesu bò gó gūn gōnò, tñnade ke bò gèvīkia à sù à dàale. ³ Àdigò kú gbèwēe kù à de mira ũnò gūn. Bee mòkakōanaa dì fò à a yì doro. ⁴ Zaakū òdi a yī kù mòkakōanaaome òdi a da lín baala'i, ama àdi mòò pìnò kēkē àdi lí pìnò gborogboro. Gbēke dì a gbāna fōro. ⁵ Gwāani kù fānantēo pínki àdigò kure gèvīkin kù sīsīgerenò, àdigò wiki lé àdigò a zīda líli kù gbèeo.

⁶ Kū à Yesu è zāa, akū à bàa lè à sù à kùte a are.
⁷⁻⁸ Kū Yesu pì tāna pì goa, akū à wiki gbāna lè à pì: Yesu, Luda Musude Né, bón ó vī kō ɔ́í? Ma nanne Ludai, òsun wé tāmāro. ⁹ Akū Yesu a là à pì: N tón deraa? Akū à wèa à pì: Ma tón Dasi, zaakū ó dasi. ¹⁰ Akū ò kùte kè Yesune manamana ò pì àsun pémma búsuu pì gūnlo.

¹¹ Alède kpàsa zókō kú gwe, òten pó ble sīsigerēi.
¹² Akū tāna pìno wé kè Yesua ò pì: N ó gbarē alēdeno té ò diríma. ¹³ Yesu n gbá zé, akū tāna pìno gòa ò dì alēde pìnoa. Akū alēde kpàsa kū à kà wàa kuri taka pìno bò kū bàao ò sòro sīsigerēi ò sì sèben, akū ò gàga gwe. ¹⁴ Akū alēdēdārinò bàa lè ò gèe yā pì bàbañne wēte gūn kū burano. Akū gbēno bōte ò gèe yā kū à kèe pì gwa. ¹⁵ Kū ò sù Yesu kīnaa, ò gōgbē kū tāna kú a gūn dasi yā pì è vutena gwe, à uta dana à bann pìi wèrea, akū vīna n kū. ¹⁶ Gbē kū ò yā pì è kū wéono yā kū à tānade pì lèe òñne kū alēdeno yāo. ¹⁷ Akū ò kùte kè Yesune kū à boñne n búsun.
¹⁸ Kū Yesu ten gē gó'iten, gōgbē kū à tānāno vī yā pì wé kèa de à le à tá kāao. ¹⁹ Yesu dí wero à pìne: N tá n bea n gbēno kīnaa, n yā kū Dikiri kènne òñne pínki, dera à n wēnda bò nà. ²⁰ Akū gōgbē pìi tà, àten yā kū Yesu kènne kpàkpa ke Wētēmenkuri búsun, akū yā pìi bò gbē sīnda pínki sare.

*Yairu né vuna kū nōgbē kū à ɔ̀ nà Yesu utāao
 (Mat 9:18-26, Luk 8:40-56)*

²¹ Yesu èra à bikū sèbēe bara kū góo, akū pari kàkarai sèbe léa. ²² Aduakēkpe gbē zókō kū òdi pìne Yairu sù gwe. Kū à Yesu è, à wùte a kùaa a gbá sare, ²³ akū à kùte kènne manamana à pì: Ma nēno gbē kú

ga léi. Ñ mó ñ ò naa de à gbāna kū àgō kú wèndiio.
 24 Akū Yesu dà zén kāao. Pari téi òten nakaraa.

25 Nɔgbē ke kú gwe aru dì bɔtea à kà wè kuri awεεpla. 26 Ezedenɔ a kè takaside ũ manamana, à a ɔgɔ dè pínki. Adi aafia lero, àdi keke àgō karamε.
 27 Kū à Yesu baaruu mà, akū à nà Yesui pari gūn kpe kpa. Akū à ɔ nà a utaa, 28 zaakū à pì: Bee tó ma ɔ nà a utaa dé, mani werekōa. 29 Akū a arubɔtenaa pìi zè gònɔ. À dō a mēε gūn a werekōa kū a gyā pìio.
 30 Zaa gwe gònɔ Yesu dō a mēε gūn gbāna ke bò a gūn, akū à líte pari gūn à pì: Dí mé à ɔ nà ma utaaa?
 31 Akū a ìbano pìne: N è lākū gbēnɔ ten nakaramma nà, akū n pì dí mé à ɔ namma yá? 32 Akū Yesu gbēnɔ gwà à likai de à gbē kū à yā pìi kè e. 33 Vīna nɔgbē pìi kù àten lukaluka, zaakū à dō yā kū à a lè a mēε gūn, akū à sù à wùte a kùaa a gbá sare à a yāpura òne pínki. 34 Akū Yesu pìne: Nɔgbē, ma náani kū n kè mé à n werekōa. Ñ tá be aafia, n gyā pìi kèmmann gwe.

35 Kū Yesu kpé àten yā o, ò bò aduakεkpe gbē zōkōɔ pì bea ò sù ò òne: N né pìi kè sari, ñsun wari dɔ danneriia doro. 36 Yesu dí sã kpá n yairo, ben à pìi gbē zōkōɔ pìine: Ñsun tó swè kēnguro, n ma náani ke dé. 37 Adi we gbēke gé zearero, sé Pita kū Yamisio kū Yamisi dakūna Yuhanao. 38 Kū ò kà gbē zōkōɔ pì bea, Yesu è òten ɔɔ dɔ òten wiki gbāna lé òten n zīda kēkē manamana. 39 Kū à gè kpén, à n lá à pì: Bóyái áteni á zīda kēkē áten ɔɔ dɔɔ? Né pìi dí garo, àten i omε. 40 Kū òteni a lalandi ke, akū à pèmma ò bòte bàai n pínki. Sé né pìi de kū a dao kū a ìba kū ò kú kāaonɔ, mókōnɔmε à n sé à gè kúnwo gu kū né pìi

kunwa. ⁴¹ Akū à né pì ɔ kù à pìnɛ: Talita kum! Yā pìi pì, nénɔkpare, n fute. ⁴² Zaa gwe gònɔ né pìi fùtɛ à táa ò. Né pìi sǎ à kà wè kùri awɛɛpla. Yā pìi bò n sara manamana. ⁴³ Akū Yesu gínne sãnsãn òsun o gbɛke maro. Akū à pì ò póble kpàa à ble.

6

Nazeradenɔ gina Yesui

(Mat 13:53-58, Luk 4:16-30)

¹ Yesu bò gwe à gèe a be wèten, a ibanɔn téi. ² Kū kámmabogɔɔ kà, akū àten yā dañne aduakɛkpen. Akū pari kù ò a yā mànɔ bídi kè ò pì: Mákpan gōgbɛ pì yā dínɔ lènn? Ɔndɔ kpaten ò kpàa, akū àten daboyā dí takanɔ keɛ? ³ Akūme lí'ari ũroo? Mariama nénloo? Yamisi kù Yusufuo kù Yudao kù Simɔnɔ vɛnin gweroo? A dārenɔ mé ò kú kùoo laroo? Akū ò gù. ⁴ Akū Yesu pìinne: Annabii dìgō bèere sariro, sé a be wèten kù a danɔn kinaao kù a ɔnnwo baasiro. ⁵ Yesu dí fɔ à daboyā ke kè gwero, sé gyāre kù à ɔ nàmma à n wérekōa kenɔ baasiro. ⁶ Kū odi a náani kero, n yā bò a sara manamana.

Yesu zìrinɔ zĩnaa

(Mat 10:5-15, Luk 9:1-6)

Akū à gèe lakutu kù lakutuo, àten yā dañne. ⁷ Akū à a iba gbɛnɔn kùri awɛɛplanɔ sisiai, akū à n zĩ gbɛnɔn plapla, à n gbá iko ò tãnanɔ gońma. ⁸ À pìinne: Àsun pòke sé à géoro, zàna ke bòkɔlokona ke ɔgɔ, sé gòo. ⁹ À kyate kpá, ama àsun uta da mèn plaro. ¹⁰ Be kù a kipan, àgō kù gwe ari à gé boo wète pìi gūn. ¹¹ Gu kù odi gbãnake kpáái ke odi sã kpá á yairo, tó àten tá, à lukutɛ warawara á gbánɔa n

tona kũ Ludao sèeda ũ. ¹² Akũ ò dà zén ò nèselitena waazi kè gbēnɔnɛ ¹³ ò tãnanɔ gòm̃ma dasi, ò nísi màma gyãrenɔa dasi ò ñ wérekõa.

*Yahaya Da'itek̃eri ganaa
(Mat 14:1-12, Luk 9:7-9)*

¹⁴ Kí Herɔdu yã pìnɔ mà, zaakũ Yesu tó kà gu s̃inda pínkia. Gbēkenɔ ten pi Yahaya Da'itek̃eri mé à fùtɛ bona gan, abire yãin à gbãna lè àten daboyãnɔ kɛ. ¹⁵ Gbēkenɔ pi Iliasumɛ, gbēkenɔ pi annabiimɛ lán annabi yãnɔ doke bà. ¹⁶ Kũ Herɔdu mà à pi: Yahaya kũ ma a m̃i z̃è mé à vù bona gan.

¹⁷⁻¹⁸ Zaakũ Herɔdu dokɔnɔ pi mé à a ṽini Filipi nɔ Herɔdia sia à sè. Kũ Yahaya dig̃ɔ onɛ a ṽini nɔ sinaa manaro, akũ Herɔdu tò ò Yahaya kũ ò mòò kàa ò a dà kpésiran. ¹⁹ Herɔdia s̃ ò Yahaya pēt̃ kũname à ye à a dɛ, ama adi zé lero, ²⁰ zaakũ Herɔdu d̃ kũ Yahaya bi Luda gbē súsumɛ, akũ àdi ṽina kenɛ àdi tó ò wari d̃aro. Tó à g̃ɛ à a yã ma, laasun d̃i g̃ɛmmɛ. Bee kũ abireo àdig̃ɔ ye a f̃aibonaai.

²¹ Herɔdia zé è Herɔdu ina g̃ɔnɔ k̃k̃ z̃i. Herɔdu gbãnadennɔ kũ soza gbē z̃k̃nɔ kũ Galili gbē bèɛɛdennɔ kàkara p̃blekia. ²² Akũ Herɔdia ñnɔkpare g̃è à ũ wà. À kè Herɔdunɛ nna kũ a nibɔnɔ ñ p̃nki, akũ kina pi né p̃inɛ: Pó kũ ñ yei ñ a wé k̃ema, mani n gba. ²³ Akũ à èra à p̃inɛ: Ma la d̃anne pó kũ n a wé k̃ema p̃nki, mani n gbame, bee ma kpata kpaate. ²⁴ Akũ ñnɔkpare p̃i bò à g̃ɛ à a da là à pi: Bón mani wé k̃eaa? Akũ a da p̃inɛ, Yahaya Da'itek̃erii m̃i. ²⁵ Gwe g̃nɔ à èra à sù likalika à g̃ɛ à ò k̃inane: Má yei ñ ma gba Yahaya Da'itek̃erii m̃i dana tiree g̃ñ la tera.

²⁶ Akū kína pɔ yàka manamana, ama kū à la dà nibɔɔ wára yāin adi fɔ à gí doró. ²⁷ Akū kína pì a dogari ke zì gɔɔɔ, à pìne à gé à a mì zɔ à móo. Akū à gèe à a mì zɔ kpésiran ²⁸ à dà tiree gūn à sù à kpà né pìia, akū à kpà a daa. ²⁹ Kū Yahaya ìbanɔ yā pìi mà, akū ò sù ò a gèe sè ò vī.

Póblekpana gbēnɔn dúbu sɔɔronɔa

(Mat 14:13-21, Luk 10:9-17, Yuh 6:1-15)

³⁰ Yesu zìrii pìnɔ sù a kīnaa, akū ò yā kū ò kènɔ kū yā kū ò dànnenɔ òne pínki. ³¹ Òten gé òten su, akū Yesu kū a zìrinɔ dí zé le ò pɔ blè sero pari yāi. Akū à pìinne: À mó ò gé gusare ó tēne ò kámma bo fíti. ³² Akū ò dà zén gó'ite gūn òten gé gusare ítēne. ³³ Kū gbēnɔ ní gena a è, ò ní dɔ, akū ò bò wēte kū wēteo dasi ò bàa lè gèe ò kà gwe ní ã. ³⁴ Kū Yesu bò gó gūn, à gbēnɔ è dasidasi, akū ò kènne wēnda, zaakū ò de lán sã kū ò dàri vīronɔ bàme. Akū àten yā dañne manamana.

³⁵ Kū ifāntē bùsa, akū a ìbanɔ nài ò pì: Gu dí bi sèntepɔɔtumɛ, akūsɔ gu ten si. ³⁶ N gbēnɔ gbare ò tá bura kū lakutu kū ò kú káninɔa, ò pɔ wete ò lú ò ble. ³⁷ Akū Yesu wèrma à pì: À pɔ kpámma ò ble. Akū ò pìne: Nye ò gé burodi lú andurufu ɔgɔ wàa do ò kpámma ò blen yá? ³⁸ Akū Yesu ní lá à pì: Burodi mèn ũgban á vīi? À gé gwa. Kū ò kà, ò pì: Burodi kun mèn sɔɔro kū kpɔɔo mèn pla.

³⁹ Akū à pìinne: À gbēnɔ vutevute sèla bɔtɔɔa gāagāa. ⁴⁰ Akū ò vutevute gā kū gāao, gā kenɔ gbēnɔn basɔɔro, gā kenɔ gbēnɔn bupla akuri. ⁴¹ Akū Yesu burodi mèn sɔɔro kū kpɔɔo mèn pla

p̄iioo sè à wé sè musu à arubarikaa dān. Akū à burodii p̄i è'è à kpà a ìbanɔa, ò kpàatete gbēnɔne. Akū à kpò mèn pla p̄iɔ kpàateteíne n̄ p̄ínki. ⁴² Ò pò blè ò kà n̄ p̄ínki. ⁴³ Akū ò burodi kpara k̄u kpò kpara k̄u à ḡɔnɔ sète t̄ánko mèn kuri awεεpla pà. ⁴⁴ Ḡɔgbē k̄u ò pò blèɔ kà gbēnɔn dúbu sɔɔro.

Yesu t̄aa'ona sèbela
(*Mat 14:22-36, Yuh 6:16-21*)

⁴⁵ Yesu ḡa nà a ìbanɔa ḡɔnɔ ò ḡē gó'iten, de ò done are gena Betesaida ari aḡɔ pari gbare. ⁴⁶ Kū à lé z̄ám̄ma, akū à didi kpi musu à ḡē adua ke. ⁴⁷ Kū ɔkɔsi kè gó'ite kú sèbεε dagura, Yesu s̄ɔ à kú í bara ado. ⁴⁸ Akū à è gófina ten wari d̄óm̄ma, k̄u ìa gbāna ten kákányi yāi. Gudɔnaao à ḡē n̄ k̄inaa àten t̄aa o íla, akū à kè deran á ye à ḡēt̄éma bà. ⁴⁹ Kū ò a è àten t̄aa o íla, òten da gyāwāndeme, akū ò wiki lè. ⁵⁰ Zaakū ò a è n̄ p̄ínki, akū sw̄ē k̄éngu. Akū Yesu p̄ínne ḡɔnɔ: À á laakari kpáte, makūme. Àsun tó v̄ina á k̄uro. ⁵¹ Kū à ḡē gó ḡūn, akū ìa zè, akū yā p̄i bò n̄ sare manamana, ⁵² zaakū n̄ wé dí k̄ē burodi yāaro k̄u laasun k̄lām̄ma yāi.

Yesu gyārenɔ werek̄ɔana zaa Genesareti
(*Mat 14:34-36*)

⁵³ Kū ò bikū bara, ò kà Genesareti, akū ò n̄ gó bàa d̄ò gwe. ⁵⁴ Kū ò b̄òte gó ḡūn, ò Yesu d̄è ḡɔnɔ, ⁵⁵ akū ò bàa lè ò ḡē b̄usu p̄i lakutu p̄ínkin, ò gyārenɔ sète k̄u w̄utebɔnɔ, gu k̄u ò mà à kunwa p̄ínki òdiḡɔ su k̄úńwo a k̄inaa. ⁵⁶ Gu k̄u à ḡēn p̄ínki, lakutunɔ ke w̄ēt̄enɔ ke buranɔ, òdiḡɔ sunε k̄u gyārenɔ ari ò n̄ k̄áte et̄enɔn, akū òdi wé kea de ò ɔ na bee a uta léa. Akū gbē k̄u ò ɔ n̄anɔ w̄erek̄ɔa n̄ p̄ínki.

7

Futeokarayá
(Mat 15:1-9)

¹ Farisinɔ kũ ludayādanneri kũ ò bò Yurusalemu kenɔ sù Yesu kĩnaa, ² akũ ò è a ìba kenɔ ten pò ble ɔpipinaa sari. ³ Zaakũ Farisinɔ kũ Yudanɔ ñ pínki ñ dizinɔ futeokarayá kũname, òdi pò ble ɔpipina a zéa sariro. ⁴ Tó ò bò eten ò sù, òdi pò ble zú'ona sariro. Ò futeokarayá pāndenɔ kũna dasi. Leme òdi tokonɔ kũ lonɔ kũ butanɔ pípi ɛ. ⁵ Akũ Farisinɔ kũ ludayādannerii pìnɔ Yesu là ò pì: Bóyáì n ìbanɔ dìgɔ ó dizinɔ futeokarayá kũnaroo? Òdi pò ble ɔpipinaa sari. ⁶ Yesu wèmma à pì: Isaya annabikéyá ò á manafikidenɔ yá musu swáswa lákũ à kè Luda yān nà à pì:

Buri bire dì bèere limene kũ léome,
ñ swè kúmaro.

⁷ Òdigɔ donyĩ kemene pāme,
bisāsiri yāzekpaten òdi dañne.

⁸ A pā kpà Luda yādannenaai, akũ á bisāsiri futeokarayá kũna. ⁹ Akũ à pìíne dɔ: A pā Luda yāne de à le àgɔ á futeokarayá kũna manan yá? ¹⁰ Musa pì, àgɔ á de kũ á dao bèere dɔ. À pì dɔ, gbè kũ à a de ke a da kpe bò, ò ade de. ¹¹ Ákɔnɔ sɔ, adì pì tó gbè pì a de ke a danɛ, pò kũ á vī à ñ kpe tao bi Kɔɔbāme, ¹² à zé vī à a de kũ a dao kpe tao doru. Kɔɔbāme pò kũ òdi kpá Ludaa ũ. ¹³ Leme adì Luda yā ke pā le á futeokarayá kũ adì dañne yāi. Yā bire takanɔn adì ke dasi.

Yā kũ àdi tó ògɔ gbāsī
(Mat 15:10-20)

14 Akū Yesu ɛra à pari sisiai à pì: À sã kpá à ma yã ma á pínki. 15 Póke kun kũ àdi gẽ gbẽ gũn kũ àdi a gbã léro. Pó kũ àdi bo gbẽ gũn mé àdi tó àgõ gbãsí. 16 Gbẽ kũ à sã vĩ, à yã pì ma. 17 Kũ à pari tò gwe à tà be, akū a ìbanɔ a là yã pìi mii. 18 À pìíne: Á laasun kpé yĩda se yá? Kũ póke kun kũ àdi gẽ gbẽ gũn à tó àgõ gbãsíro, á dõroo? 19 Pó pìi dì gẽ a swèe gũnlo, sé a gberen, gbasa à bo mèn. Len Yesu poble sında pínki kè blena pó ũ le tẽe sari. 20 Akū à pì: Yã kũ àdi bo gbẽ gũn mé àdi tó àgõ gbãsí. 21 Zaakū zaa bisásiri swèe gũn laasun vání dì bon: Pãpãkenaa, kpãni'onaa, gbẽdenaa, zinakenaa, 22 wákũu, nèsevãni, manafiki, wé'isariyã, sãnkara, gbẽsõsõnaa, karambaani kũ mìsariyã. 23 Yã vání pino dì bo swèe gũn pínki, àkū mé àdi tó gbẽ gõ gbãsí.

*Nɔgbẽ zĩto Yesu náanikenaa
(Mat 15:21-28)*

24 Yesu bò gwe à gèe Taya bùsun, akū à kipa be kea. À ye ò a dõro, ama adi le à a zĩda ùtero. 25 Nɔgbẽ kũ a nénɔkpare tãna vĩ Yesu baaruu mà, akū à sù à wùte a are gònɔ. 26 Nɔgbẽ pì sõ Giriki gbẽme ò a ì Siria Fenisia bùsun. À wé kè Yesua de à tãna goare a néa. 27 Akū Yesu pìne: Ì tó ò poble kpá nénɔa gã, zaakū à mana ò nénɔ poble sé ò zu gbẽdanɔnero. 28 Akū nɔgbẽ pìi wèa à pì: Dikiri, bee gbẽda kũ òdi wùteńyĩno dì nénɔ poble bùru sése. 29 Yesu pìne: Kũ n yãwenama mana yãí, ò tá, n né tãna gò. 30 Kũ à kà be, à a né lè wùtena pèea, tãna pìi gò.

Sáto werekšanaa

³¹ Akū Yesu fùtε Taya bùsun à gèε Sidō, akū à b̀tε kū Wētεmenkuri bùsuuo ari à gèε à kà Galili sèbεεi. ³² Akū ò s̀nε kū s̀to bebekariio, ò wé k̀a de à ɔ naa. ³³ Yesu bò pari gūn kū s̀to p̀io à a ɔnetere p̀p̀e a s̀n. Kū à lé'i s̀, akū à ɔ nà s̀to p̀ nénéa. ³⁴ À wé s̀ musu à wesa k̀kara à bò, akū à p̀nε: Efata. Yā p̀i p̀i ò wē. ³⁵ Zaa gwe g̀nɔ g̀gbē p̀i s̀ wē a néne f̀tε, akū à yā ò swáswa. ³⁶ Yesu p̀inne òsun o gbēke maro, ama l̀kū àten g̀inne nà, lemε òteni a kp̀kpa k̀inne lε. ³⁷ Yā p̀i bò ò s̀ sare manamana à g̀ onala, akū ò p̀i: A yā s̀inda p̀nki kenaa d̀g̀ manamε. Àdi tó bee s̀tonɔ yā ma, akū àdi tó bebekarinɔ yā o.

8

Póblekpana gbēnɔn dúbu siik̀nɔa (Mat 15:32-39)

¹ Gɔɔ k̀nɔ gūn ɔ gbēnɔ k̀karai dasi. Ò póble v̀ ò b̀ero, akū Yesu a òbanɔ s̀siai à p̀inne: ² Gbē d̀nɔ k̀mεne wēnda, zaakū ò g̀nake ò kú kūmao gɔɔ aak̀, akū ò póke v̀ kú ò b̀ero. ³ Tó ma ò gb̀are ò tá be kú ǹao, gu ni l̀m̀ma zé gūn, zaakū ò gbēkenɔ boki z̀. ⁴ Akū a òbanɔ a là ò p̀i: M̀kpan òni póble len s̀ntεpɔɔtu la kū ani gbē p̀nɔ k̀a? ⁵ Akū Yesu ò lá à p̀i: Burodi m̀n ũgban á v̀i? Ò p̀i: M̀n supplamε. ⁶ Akū à p̀i pari vute z̀tε. Akū à burodi m̀n suppla p̀nɔ s̀ à s̀abu k̀, ben à ε'ε à kp̀a a òbanɔ ò kpaatete parine, akū ò kp̀aateteinne. ⁷ Ò kp̀ò fitinnanɔ v̀i f̀ti ɔ. Kū à arubarikaa dàn, à p̀inne ò era ò abirekū kpaateteinne ɔ. ⁸ Akū ò blè ò k̀, akū ò a kp̀ara kū ò g̀nɔ s̀tε t̀nko m̀n suppla. ⁹ Gbē p̀nɔ kà k̀ani

dúbu siikɔ̃. Kū Yesu ní gbáɛ, ¹⁰ akū à gè gó'ite gūn kū a ìbanɔ̃, ò gèè Dalamanuta bùsun.

Farisinɔ̃ sèedagbekanaa
(Mat 16:1-12)

¹¹ Akū Farisinɔ̃ sù òten lékpakɔ̃a kpá k̄āao òten lí kpátea, òten wete à sèeda ke keñne kū Luda gbānao. ¹² Akū à wesa bò à pì: Bóyāi gbāragbēnɔ̃ dì sèeda gbekamaa? Yāpuran maten oáɛ, mani sèeda ke keñnero. ¹³ Akū à ní tó gwe à èra à gè gó'ite gūn à tà bara.

¹⁴ A ìbanɔ̃ s̄an ò burodi zàna sé. Burodi mèn do mé à gòñne gó gūn. ¹⁵ Akū Yesu lé dàmma à pì: Ágō á zīda kūna d̄ɔ̃. À laakari ke Farisinɔ̃ kū Herɔ̃du gbēnɔ̃ lùbenɛi. ¹⁶ Akū òten pikɔ̃ne: Kū ó burodi vīro yā mé à tò à ò le. ¹⁷ Yesu d̄òm̄ma, akū à ní lá à pì: Bóyāi áten pi kū á burodi vīro yāii? Ari tera á wé dí kē à d̄ɔ̃roo? Á laasun vīroo? ¹⁸ Á wé vī à gu eoroo? Á s̄ā vī à yā maoroo? Yāke dì d̄ɔ̃águroo? ¹⁹ Kū ma burodi mèn s̄ɔ̃roo è'e ma kpà gbēnɔ̃n dúbu s̄ɔ̃ronɔ̃a, a a kpara s̄ete t̄anko mèn ūgbamɛɛ? Ò wèa ò pì: Mèn kuri awɛɛplamɛ. ²⁰ Akū à èra à ní lá à pì: Kū ma burodi mèn suppla è'e ma kpà gbēnɔ̃n dúbu siikɔ̃nɔ̃a, a a kusu s̄ete sù mèn ūgbaa? Ò wèa ò pì: Mèn suppla. ²¹ Akū à p̄inne: Ari tera á d̄ɔ̃roo?

Betesda vīna wéwēnaa

²² Kū ò kà Betesda, akū ò s̄une kū vīnaao ò wé kèa à ɔ̃ naa. ²³ Akū à vīnaa p̄i kù a ɔ̃a à bò k̄āao w̄ete kpe. À lé'i kà a wéa à ɔ̃ nàa, akū à a là à pì: Nteni gu e yá? ²⁴ Akū gōgbē p̄i a wé sè musu à pì: Maten gbēnɔ̃ e lán línɔ̃ bà òten t̄áa o. ²⁵ Akū Yesu èra à ɔ̃ nà a wéa d̄ɔ̃. Kū gōgbē p̄i wé kè biribiri, akū a wé wè àten pó

sĩnda pĩnki e sà swáswa. ²⁶ Akū Yesu a gbàre à tá be à pì: Ñsun bote lakutu gūnlo.

Pita Yesu Arumasihukena onaa
(*Mat 16:13-23, Luk 9:18-22*)

²⁷ Kū Yesu ten gé kū a ìbanɔ Sizaria Filipi lakutunɔ gūn, akū à a ìbanɔ là zé gūn à pì: Dín gbēnɔ dì pi má de a ũu? ²⁸ Ò wèa ò pì: Gbēkenɔ dì pi Yahaya Da'itekəriime, gbēkenɔ dì pi Iliasu, gbēkenɔ dì pi dɔ annabi yānɔ dokeme n ũ. ²⁹ Akū à n lá à pì: Ákɔnɔ sɔ, dín adì pi má de a ũu? Pita wèa à pì: Arumasihume n ũ. ³⁰ Akū Yesu n sã fĩne de òsun yā pì o gbēke maro.

Yesu a ga kū a vunaao yā'onaa
(*Mat 16:21-28, Luk 9:22-27*)

³¹ Akū à nà yādannenaaa à pì: Séde Bisāsiri Né wétamma le manamana, gbē zɔkɔnɔ kū sa'orikinɔ kū ludayādannerinɔ ni gíi, oni a de, a gɔɔ aakɔde zĩ ani fute. ³² À yā pì ònne swáswa, akū Pita gèe kãao kpado, àten gíne. ³³ Kū Yesu litè à a ìbanɔ gwà, akū à pàta Pitaa à pì: Ñ gomene gwe Setan! N laasun bi Luda pɔnlo, bisāsiri pɔme.

³⁴ Abire gbera Yesu pari sisiai kū a ìbanɔ à pìne: Tó gbē ye à ke ma ìba ũ, séde à gí a zĩda wèndiii à a lígbāndurukpana sé à téomai. ³⁵ Gbē kū à ye àgɔ a wèndi kūna ni kurai. Gbē kū à gí a wèndiii ma yāi kū ma baaru yāo sɔ, ade nigɔ wèndi vĩ. ³⁶ Tó gbē gè andunia vĩ pĩnki, tó à kùra a wèndiii, bó àreen à vĩ? ³⁷ Bón bisāsiri ni le à a wèndi lilin keoo? ³⁸ Tó gbē makū kū ma yānɔ wé'i dè gbāragbē durunnade ludanaanikerisarinɔ té, Bisāsiri Né ni ade wé'i de gɔɔ kū ani su a De gakuri gūn kū a malaikanɔ.

9

¹ Akū à pìnnε: Yāpuran maten oáre, gbēkeno kú la kú oni garo ari ò kína kú Luda kà e, àten su kú gbānao.

Yesu linaa

(Mat 16:24-17:13, Luk 9:23-36)

² Goro suddo gbera Yesu Pita kú Yamisio kú Yuhanao sè à didi kúńwo kpi leia íttēε. Akū à li n wára, ³ a pókasanε ten té ke púu táitai. Gbēke kú andunia gūn kú ani f̄s à a pura kú lero. ⁴ Akū Iliasu kú Musao bò ò sùmma, òten yā o kú Yesuo. ⁵ Akū Pita pì Yesunε: Danneri, à mana kú ó kú la. Ò kuta do mèn aakō, n pó mèn do, Musa pó mèn do, Iliasu pó mèn do. ⁶ À d̄s yā kú àten oro, zaakū vīna n kú manamana. ⁷ Ludambe luku kipa à dānla, akū ò kòtoo mà a gūn à pì: Àkūme ma Né mèn do légelege yenyīde ũ. À a yā ma. ⁸ Kānto kú ò gu gwàgwa, odi gbēke e doro, sé Yesu ado.

⁹ Kú òten kipa kpi pìia, akū Yesu pìnnε òsun yā kú ò èe pì o gbēke maro ari Bisāsiri Né vuna gan. ¹⁰ Ò yā pì kúna, ama òten kō lala òten pì: Vuna gan yā bire de deramεε? ¹¹ Akū ò a là ò pì: Bó yā mé à tò ludayādannerino dì pi Iliasu mé ani su káakuu? ¹² À wēm̄ma à pì: Iliasu ni su káaku yāpuramε, ani yā sīnda pínki keke a gbèn, ama à kè dera ò kè Luda yān ò pì, Bisāsiri Né ni wétamma le manamana ari ò gíii? ¹³ Ama maten oáre Iliasu sù kò, akū ò kènε n poyeinaaamε, lākū ò a yā ò Luda yān nà.

Yesu néḡgbē t̄anade werek̄šanaa

(Mat 17:14-21, Luk 9:37-42)

14 Kū ò sù ñ gbē kparanɔ kīnaa, ò è pari likányĩ, ludayádannerinɔ ten lékpakṣa ke kūńwo. 15 Kū pari Yesu è, a yā bò ñ sara, akū ò bàa lè ò gèè ò fɔ kpàa gònɔ ñ pínki. 16 Akū à a ìbanɔ là à pì: Bó lékpakṣan áten ke kūńwo lèè? 17 Akū gṵgbē ke wèa zàa gūn à pì: Danneri, ma sunne kū ma néome, tãna mé à a néne nàte. 18 Tó à didia, àdi a pãte zĩte, àdigṵ lé'ifuta bɔte, àdigṵ saka só, àdi gbāgbā sòrɔrɔ. Ma pì n ìbanɔne ò pé tãna pìia à bo, akū ò fùa. 19 Akū Yesu pìinne: Gbāragbē ludanaanikerisarinɔ! Manigṵ kú kãáo ari bɔremèè? Manigṵ mena kãáo ari bɔremèè? À mómene kū né pìio la.

20 Kū ò sùne kãao, kū tãna pì Yesu è gònɔ, akū à né pìi yìgàyìgā à a pãte zĩte bèn. Akū àten gbigiri ke àten lé'ifuta bɔte. 21 Yesu né pì de là à pì: Zaa bɔremè à kúo lèè? À wèa à pì: Zaa a né fíti zĩme. 22 Àdigṵ a zu té kū ío gūn baala'i, àdigṵ ye à a de. Tó ìni fṵ ñ pòke ke ñ ó wēnda gwa, ñ kpáwái. 23 Yesu pìine: N pì, tó mani fṵ yá? Bee pó sīnda pínki dī sí ke gbē kū à ma náani vīne. 24 Akū né pì de wiki lè gònɔ à pì: Má n náani vī. Ñ n náani kū àten kīama karamene. 25 Kū Yesu è zà ten nakaramma, à gì tãna pìine à pì: Tãna sãto kpáturuku, ma ònne ñ go né pìia. Ñsun gē a gūn doru. 26 Akū tãna pì wiki lè à a yìgā pāsīpāsī, akū à gò. Né pìi gṵ wútèna lán gèè bà ari gbē daside pì à gàmè. 27 Akū Yesu a kù a ɔa à a fùte à zè.

28 Kū Yesu gèè ɔnn, akū a ìbanɔ a gbèka gusare ò pì: À kè dera ódi fṵ ò pé tãna pìia à boroo? 29 Akū à wèmma à pì: Adi taka dī sí boro, sé kū aduakènaao.

*Yesu era à a ga kù a vunaao yá'onaa
(Mat 17:22-23, Luk 43-45)*

³⁰ Kù ò bò gwe, akù ò pã Galiline. Yesu ye ògõ a kúki dõro, ³¹ zaakù àten yã da a ìbanɔneme. À pìr̀ne: Oni Bisàsiri Né na gbẽnɔne ní ɔ́ ò a de, a gɔɔ aakõde zĩ ani fute. ³² Odi a yã pìi dõro dõro, akù vĩna ní kù ò yã pì gbekaa.

*Tena Yesui lán né fíti bà
(Mat 18:1-9, Luk 9:46-50)*

³³ Akù ò kà Kapenam. Gɔɔ kù à kú be, à a ìbanɔ là à pì: Bó lékpakõan áten ke zé gũnn? ³⁴ Akù ò yĩtena, zaakù òten lékpakõa ke zé gũn denla yã musume. ³⁵ Akù à vùte à gbẽnɔn kuri aweepla pìno sisiaì à pì: Tó gbẽ ye à ke gbẽ káaku ũ, ade gõ gbẽ kpede ũ, àgõ gbẽ sĩnda pínkinẽ zĩri ũ. ³⁶ À né fíti sè à a zé ní are, akù à a sè à a kpà a kùla à pìr̀ne: ³⁷ Gbẽ kù à né dínɔ do sì ma ìbake yãì, makũme à sì. Gbẽ kù à ma sì sõ, makũme à sì madoro, gbẽ kù à ma zĩn à sì.

*Gbẽ kù adi ibere kpá kũoro bi ó gbẽme
(Luk 9:49-50)*

³⁸ Akù Yuhana pìne: Danneri, o gbẽke è, àten tãnanɔ gońma kù n tó, akù o ginẽ, zaakù ó gbẽnlo. ³⁹ Akù Yesu pì: Àsun gínero, zaakù gbẽke ni fõ à daboyã ke kù ma tó à era à ma tó vãni sí doro. ⁴⁰ Gbẽ kù adi ibere kpá kũoro bi ó baakpeme. ⁴¹ Yãpuran maten oáre, gbẽ kù à á gba ímina kù á kun Kĩrisi pó ũ yãì, ade ni kura a láadairo. ⁴² Tó gbẽ tò né kù ò ma náani vĩ dínɔ doke sãte, anigõ sãna adene ò wísilgbẽ zõkõ do a wakale ò a zu sèbete gũn. ⁴³⁻⁴⁴ Tó n ɔ́ mé àdi tó ò fu, ò zõ ò zukũna.

À sànnanɛ n̄ gē wèndii gūn kū ɔ kusuo de n gō kū ɔ mèn plaola n̄ gē té kū àdi garo gūn gyāwān. ⁴⁵⁻⁴⁶ Tó n gbá mé àdi tó n̄ sātɛ, n̄ zō n̄ zukūna. À sànnanɛ n̄ gē wèndii gūn ɛɛ ũ de n gō kū gbá mèn plaola ò n zu tén. ⁴⁷ Tó n wé mé àdi tó n̄ fu, n̄ bo. À sànnanɛ n̄ gē kpata kū à bò Luda kīnaa gūn kū wé doo de n gō kū wé mèn plaola ò n zu tén, ⁴⁸ gu kū n̄ kòkòbirii dì lákaro, té pìi dì garo.

⁴⁹ Té ni mè ũ gbē sīnda pínkia lákū òdi pò kɛkɛ kū wisio nà. ⁵⁰ Wisi bi pò manamɛ, ama tó a nna tà, deran oni kɛ nà à gō wisi ũ dɔɔ? À tó wisi gō kú á gūn, ániḡō nna kū kōo.

10

Yìgidena yā

(Mat 19:1-12)

¹ Akū Yesu bò gwe à gèɛ Yudea bùsun ari Yoda bara. Pari èra ò kàkarai gwe, akū à yā dàínɛ lákū àdi kɛ nà. ² Farisi kenɔ sù ò a yō ò gwa, akū ò a là ò pì: Gōgbē zé vī à yìgi de yá? ³ À wèmma à pì: Musa dàáɛ deraa? ⁴ Ò pì: Musa gōgbē gbà zé à yìgidetakada kē à a nanɔ gbarɛo. ⁵ Akū Yesu pìnnɛ: Á sāgbāna yā mé à tò Musa doka birekū dàáɛ. ⁶ Zaa káaku kū Luda andunia kè, à gōgbē kè kū nɔgbēomɛ. ⁷ Abire yāi gōgbē ni a de kū a dao tó, ò nakōa kū a nanɔ, ⁸ n̄ gbēnɔn pla oni gō mè do ũ. Ò kun pla doro, sé do. ⁹ A yā mé à tò gbē kū Luda n̄ nakōanɔ, bisāsiri sún n̄ kēkōaro. ¹⁰ Kū Yesu tà bɛ, a ibanɔ a là yā pìi mīii. ¹¹ Akū à pìnnɛ: Gbē kū à yìgii dè kū a nanɔ à nɔ pānde sè, ade zina kè a nɔ káakunɛ. ¹² Nɔgbē kū à yìgii dè kū a zāo à gō pānde sè sō, à zina kèen gwe.

Yesu arubarikadana nénɔn
(*Mat 19:13-15, Luk 18:15-17*)

¹³ Òtɛn su Yesu ɛ kũ nénɔ de à ɔ nańma, akũ a ìbanɔ gínne. ¹⁴ Kũ Yesu è ɛ, à pɔ fɛ̀ à pínne: À tó nénɔ mɔ ma kĩnaa, àsun gínnero, zaakũ kpata kũ à bò Luda kĩnaa mé à ń takanɔ pɔ ũ. ¹⁵ Yápuran maten oáɛ, gbɛ kũ adi kpata kũ à bò Luda kĩnaa sí lán né fiti bàro ni gɛnlo. ¹⁶ Akũ à nénɔ sè à ń kpákpa a kùla, à ɔ nànańma à arubarikaa dàngu.

Aruzekede
(*Mat 19:16-30, Luk 18:18-30*)

¹⁷ Kũ Yesu dà zén àtɛn gé, akũ gɔgbɛ ke bàa lè à sù à kùtɛ a arɛ à a là à pì: Danneri mana, deran mani kɛ nà mà wèndi kũ àdi lákaro lee? ¹⁸ Akũ Yesu pìne: À kè dera n pì má manaa? Gbɛke manaro, sé Luda ado. ¹⁹ ń dokanɔ dɔ: ńsun gbɛ dero, ńsun zina kero, ńsun kpáni oro, ńsun yá di n gbédakearo, ńsun gbɛ blero, ńgɔ bèɛɛ lí n de kũ n daonɛ. ²⁰ Akũ à pì: Danneri, zaa ma né fiti gɔrɔan má yá birenɔ kũna pínki. ²¹ Akũ Yesu a gwà kũ yenyĩ wéo à pìne: Yá mèn do mé à gɔnne. ń gé ń pɔ kũ ń vĩnɔ yía pínki ń a ɔgɔ kpá takasidenɔa, ń mɔ ń tɛmai, ńigɔ aruzekɛ vĩ ludambe. ²² Akũ gɔgbɛ pì ànn sìsi yá pì yáì, à tà kũ pɔsiraɔ kũ à aruzekenɔ vĩ zɔkɔ yáì. ²³ Akũ Yesu a ìbanɔ gwàgwa à pínne: À zĩ'ũ manamana aruzekedenɛ à gɛ kpata kũ à bò Luda kĩnaa gũn. ²⁴ A yá pìi bò a ìbanɔ sarɛ, akũ Yesu èra à pínne: Gbɛnɔ, à zĩ'ũ gbɛnɛ manamana à gɛ kpata kũ à bò Luda kĩnaa gũn! ²⁵ Lakumi gɛna pɔrɔwɛɛn araga de aruzekede gɛna kpata kũ à bò Luda kĩnaa gũnla. ²⁶ Akũ yá pìi bò a ìbanɔ sarɛ manamana, ò pìkɔne: Dí mé ani fɔ à

surabana lee? ²⁷ Yesu ní gwá à pì: Bisāsiri ni f̄ro, sé Luda. Luda k̄naa bee pó s̄nda pínki dì sí ke.

²⁸ Akū Pita p̄ne: O bee pó s̄nda pínki tò o tenyĩ.

²⁹ Yesu pì: Yāpuran maten oáre, gbě kū à a be tò ke a v̄nin̄o ke a dakūnan̄o ke a da ke a de ke a n̄en̄o ke a bura ma yāi kū ma baarukpannena yāo, ³⁰ ade ni era à ben̄o kū v̄nin̄o kū dakūnan̄o kū dan̄o kū n̄en̄o kū buran̄o e leu bas̄oro andunia dí gūn, ama kū wétammaome, ani w̄endi kū àdi láraro le andunia kū àten su gūn. ³¹ Gbě káakun̄o niḡo gbě kp̄eden̄o ũ dasi, gbě kp̄eden̄o niḡo gbě káakun̄o ũ.

Yesu era à a ga kū a vunaao yá'ona
(*Mat 20:17-19, Luk 18:31-34*)

³² Ò era ò dà zén òten gé Yurusalemu. Yesu do a iban̄one are, akū yā p̄i bò ní sare, v̄na gbě kū ò té a kp̄en̄o kū. Akū Yesu a gb̄en̄on kuri aweeplan̄o s̄ete ní dona, à era à yā kū oni keare ònne do ³³ à pì: À ma! Óten gé Yurusalemume. Oni Bisāsiri Né kpá sa'orikin̄o kū ludayādannerin̄o, oni yā daala à ga, oni a kpá kifirin̄o. ³⁴ Oni a lalandi ke oni lé'i káa oni a gbě kū fl̄aao oni a de, a ḡoro aak̄ode z̄i ani fute.

Yamisi kū Yuhanao wékena
(*Mat 20:20-28*)

³⁵ Akū Zebedi n̄en̄o Yamisi kū Yuhanao nà Yesui ò p̄ne: Danneri, ó ye ñ yā kū óten wé kemma kewere. ³⁶ Akū à ní lá à pì: Bón á ye mà keáree? ³⁷ Ò wèa ò pì: Ñ tó ò vute k̄nwo n kpata gūn, gbě do n ɔplai gbě do ɔzei. ³⁸ Yesu p̄inne: Á yā kū áteni a wé kema d̄oro. Toko'i kū mani mi, áni f̄o à mi yá? Wétamma kū mani ḡen áni f̄o à ḡe a gūn yá? ³⁹ Ò wèa ò pì: Óni f̄o. Akū Yesu p̄inne: Toko'i kū mani

mi áni mi, wétamma kū mani gën áni gën, ⁴⁰ ama vutena ma ɔplai ke ma ɔzei bi ma yānlo. Gbẽ kū Luda kèkèínenɔ pómɛ.

⁴¹ Kū a iba gbẽnɔn kuri kparanɔ yā pìi mà, ní pɔ fɛ̀ Yamisi kū Yuhanaooi. ⁴² Akū Yesu ní kákara à pìíne: Á d̄s kū gbẽ kū òteni ní gwa buri pānde kínanɔ ũnɔ dì gbāna ble ní gbẽnɔa, gbānadennɔ s̄ɔ òdi iko mɔ́nne, ⁴³ ama à de le á kīnaaro. Á té gbẽ kū à ye à ḡɔ gbẽ z̄ɔk̄ɔ ũ, sé ade ke á z̄iri ũ. ⁴⁴ Lemɛ dɔ gbẽ kū à ye à ḡɔ gbẽ káaku ũ, sé ade ke á s̄inda pínki z̄ò ũ. ⁴⁵ Zaakū Bisāsiri Né dí su de ò z̄i kenɛro, à sù de à z̄i kèínemɛ à a z̄ida wèndi kpá de à gbẽnɔ bo dasi yái.

Batimɛu wéwēnaa
(*Mat 20:29-34, Luk 18:35-43*)

⁴⁶ Ò kà Yeriko. Kū Yesu ten bo gwe kū a ibanɔ kū pario, v̄ina Timɛu né Batimɛu vutena zé léa, àten bara ke. ⁴⁷ Kū à mà ò pì Yesu Nazera mé àten ḡɛte, akū à nà lé gbāna zunaa à pì: Yesu, Dauda Buri, ò ma wēnda gwa! ⁴⁸ Akū pari ten gíne òten pi à ȳite. Akū a lé gbāna zunaa kàra àten pi: Dauda Buri, ò ma wēnda gwa. ⁴⁹ Yesu zè à pì: À a sísi. Akū ò v̄inaa p̄i sísi ò p̄ine: Ñ laakari kpáte ò fute. Àteni n sísi. ⁵⁰ Akū v̄inaa p̄i a uta bò à v̄i à fute à sù Yesu kīnaa. ⁵¹ Akū Yesu a là à pì: Bón ní ye mà kenneɛ? V̄inaa p̄i wèa à pì: Rabi, má ye ma wé gu emɛ. ⁵² Akū Yesu p̄ine: Ñ ḡé, ma náani kū n kè mé à n werek̄ɔa. Zaa gwe ḡɔnɔ a wé gu è, akū à dà k̄āo zén.

11

Gbānakekpāna Yesui Yurusalemu

(Mat 21:1-11, Luk 19:28-40, Yuh 12:12-19)

¹ Kū ò kà kǎni kū Yurusalemuo, ò kà Betefage kū Betani kū à kú Kùkpe sìsĩgerεεiio, akū Yesu a ìbano zì gbēnɔn pla ² à piínε: À gé lakutu kū à káε á are dire gūn. Tó a gē gōnɔ, áni zaakinε b̄rɔ e b̄dɔna gwe, gbēke dí dia zikiro. À poro à suo. ³ Tó ò á lá ò pì, b̄n áten ke gwe, à pi Dikiri mé à yei, ani era à suo tera. ⁴ Akū ò gēε ò zaaki è b̄dɔna kpélele bàai. Kū òten poro, ⁵ akū gbē kū ò ze gwenɔ ní lá ò pì: B̄n áten ke kū zaaki p̄io kū áten poroo? ⁶ ò wèmmá lākū Yesu ònne nà, akū ò ní tó ò táo. ⁷ Ò sù kū zaaki p̄io Yesune, ò ní utano kpátea, akū Yesu dia. ⁸ Gbēnɔ teni ní utano kpáte zé gūn dasi, gbēkenɔ ten lánɔ z̄s s̄en òten kpáte dɔ. ⁹ Gbē kū ò té arenɔ kū gbē kū ò té kpenɔ ten wiki lé òten pi:

N̄ gbāna ke!

Arubarikaden gbē kū àten su kū Dikiri tóo ũ.

¹⁰ Luda arubarika da ó dizi Dauda kpata kū àten bo gupuraan.

Ò gbānake kpái ari ludambε.

¹¹ Kū Yesu kà Yurusalemu, à gē Luda ɔnn, akū à pó s̄inda p̄inki gwà à likai. Kū ifántē ten gē kpén yāi, akū à b̄o à gēε Betani kū a ìba gbēnɔn kuri awεεplanɔ.

Yesu láaribona kaka lía kū a kunna Luda ɔnnwo

(Mat 21:12-22, Luk 19:45-48, Yuh 2:13-22)

¹² Kū gu d̄o, ò b̄o Betani, akū nà ten Yesu dε. ¹³ À kaka lí è z̄à dire a lá kù. Akū à gēε gwa ke tó à né v̄i. Kū à kà gwe, adi p̄oke lero, sé a lánɔ, zaakū kaka

gɔɔ dí ká kòro. ¹⁴ Akū à pì lí pìine: Gbēke ni n né ble ziki doró. A ìbanɔ yā pìi mà.

¹⁵ Kū ò kà Yurusalemu, Yesu gè Luda ɔnn, akū à pè eteblerinɔa kū lagatarinɔ à n bôte. À ɔɔlilinkerinɔ teburunɔ kū potēnyarinɔ gbàno yìpa à kòtēine. ¹⁶ Adi we gbēke a aso sè à gèteo Luda ɔnnlo. ¹⁷ Akū à yā dà gbēnɔne à pì: Ò kè Luda yān ò pì: Ma kpé nigɔ de aduakεkpe ũ buri sīnda pínkinε, akū a kè gbēblerinɔ tò ũ. ¹⁸ Sa'orikinɔ kū ludayādannerinɔ yā pìi mà, akū òten zé wete ò a de. Òten vīna kenε, zaakū a yādannenaa bò gbē sīnda pínki sare. ¹⁹ Kū ɔkosi kè, akū Yesu kū a ìbanɔ bôte wēte pìi gūn.

²⁰ Kū gu dò, òten gēte, akū ò kaka lí pìi è à kori kè kū a zīnio. ²¹ Akū à yā dè Pitan, akū à pì Yesune: Rabi, n kaka lí kū n láari bòa gwa, à kori kū. ²² Yesu wémma à bè: Àgɔ Luda náani vī. ²³ Yāpuran maten oáre, tó gbē ò kpi díne à fute à a zīda sé à zu sèben, tó ádi sika ke a nèseε gūnlo, tó à náani vī kū yā kū à òo pì ni ke, ani kenεme. ²⁴ Abire yāi maten oáre, tó áten adua ke, yā kū a a wé kè pínki, à dite à gīnake a lè kò, áni le sō. ²⁵ Tó a fute áten adua ke, tó á nèse vāni kūna kū gbēkeo, à kēne, de á De kū à kú musu á durunnano kēáre dɔ. ²⁶ Tó ádi gbēnɔ kē sōro, á De kū à kú musu ni á durunnano kēáre sero.

Yesu gbekana a ikooi

(Mat 21:23-27, Luk 20:1-8)

²⁷ Akū ò kà Yurusalemu. Lákū Yesu ten kure Luda ɔnn ná, sa'orikinɔ kū ludayādannerinɔ kū gbē zōkōnɔ sù ²⁸ ò a la ò pì: Iko kpaten nten yā díno keoo? Dí mé à n gba yā pìi kena ikoo? ²⁹ Akū Yesu

wèmma à pì: Yā mèn don mani gbekaáwa. À wema, mani iko kũ maten yā dínɔ keo oáre. ³⁰ À omene. Yahaya gbēɔ da'itekenaa bò Luda kīnaan yá, ke bisāsiri kīnaame? ³¹ Akū ò yā gògò ò pì: Tó o pì Luda kīnaame, ani ó lá bóyáin ódi Yahaya yā síroo? ³² Tó o pì bisāsiri kīnaame sɔ, tò! Ò gbēɔ vīna vī, zaakū gbē sīnda pínki Yahaya annabike sì. ³³ Akū ò wè Yesua ò pì: Ó dōro. Akū Yesu pínne: Ehē makū se, mani iko kũ maten yā dínɔ keo oáero.

12

Geepi líkpe arukerino

(Mat 21:33-46, Luk 20:9-18)

¹ Akū Yesu fùte àten yālekōaíne à pì: Gbēke mé à geepi líkpe bà à karaa likai, à wèe yò geepi'ifēki ũ à búdákpágbaa kè, akū à bú pìi nà arukerinoe ní ɔí, akū à fùte kũ táo. ² Kū geepizōgɔɔ kà, akū à a zìrii zì arukerii pìnɔa de à a geepi né sí. ³ Akū arukerii pìnɔ a kũ ò a gbē, ò a gbàre ɔkori. ⁴ Akū à èra à zìri pānde zì dɔ. Akū ò gbē bire lè a mìa ò wé'i dàa. ⁵ A èra à gbē pānde zì dɔ, akū ò gbē bire dè. Len à gbē pāndenɔ zì le dasi, ò ní gbēkenɔ gbē ò ní gbēkenɔ dè. ⁶ À nэгōgbē mèn do yenyīde mé à gōne sà, akū à a zì zā à pì: Oni ma né yā da. ⁷ Akū arukerii pìnɔ pikōne: Túbiberiime dí. À tó ò a de, a túbi ni gō ó pò ũ. ⁸ Akū ò a kũ ò a dè, akū ò a gèe sè ò bòo bura gūn. ⁹ Tò! Bón burade pì ni kee? Ani su à arukerii pìnɔ dede à bura pì na gbē pāndenɔe ní ɔí. ¹⁰ Ádi Luda yā dí kyó keero?

Gbè kũ kpéborino pā kpài

mé à gǝ́ kpé kusuru gbè mède ũ.

¹¹ Dikiri mé à abirekū kè,
akū à kèwεε yābonsarε ũ.

¹² Akū ò zé wète ò a kū, zaakū ò dǝ́ kū n̄ yāin à yālekōanaa p̄i ò, ama ò vīna kè parine, akū ò a tò gwe ò tà.

Bε'ɔgɔkpana Sizaa yā
(*Mat 22:15-22, Luk 20:20-26*)

¹³ Akū ò Farisi kenɔ kū Hεɔdu gbēnɔ z̄i Yesu kīnaa kū ōndō, de ò a kū a yā'onaa gūn. ¹⁴ Kū ò kà, akū ò p̄ine: Danneri, ó dǝ́ kū gbē yāpurademe n ũ. Nd̄i gbē wé gwaro, nd̄i gbē gwena gwaro, nd̄i Luda zé dañne s̄usu. À zé vī ò b̄usu'ɔgɔ kpá Sizaa yá, ke à zé vīro? Ò kpáan yá, ke òsun kpáaro? ¹⁵ Yesu n̄ manafikike d̄ǝ́r̄ma, akū à p̄inne: B̄oyāin átēni n̄ lé átēn gwaa? À mó kōn ɔgɔ p̄i doo mà gwa. ¹⁶ Kū ò kpàa, akū à p̄inne: Dí mì wānzān dí kū a t̄oo? Ò wèa ò p̄i: Siza p̄ome. ¹⁷ Akū Yesu p̄inne: À p̄ó kū à de Siza p̄ó ũ kpá Sizaa, à p̄ó kū à de Luda p̄ó ũ kpá Ludaa. A yā b̄ò n̄ sarε.

Gènɔ vuna yā
(*Mat 22:23-33, Luk 20:27-40*)

¹⁸ Akū Sadusi kū òdi p̄i gènɔ dì vuronɔ s̄u Yesu kīnaa, ò a gbèka ò p̄i: ¹⁹ Danneri, Musa òwεε a takada gūn à p̄i, tó gbē gà à a nanɔ tòn né'isari, a dakūna gyaanɔ p̄i sé, de à né buri dato a v̄inine. ²⁰ T̄ò! Dedokōnɔnɔn kun gbēnɔn suppla. Woru nɔ sè, akū à gà né'isari. ²¹ Akū Sabi nɔ p̄i sè dɔ, akū à gà à nɔ p̄i tò né'isari. Akū Biɔ kè le dɔ ²² ari à gèε à pè n̄ suppladea. N̄ p̄inki ò gà né'isari. N̄ p̄inki gberan

nɔ pìi gà se. ²³ Gèṅɔ vuna gɔɔ zĩ ní dí mé anigɔ nɔ pìi vīi? Zaakū ní gbēṅɔn suppla ní pínki ò a dɔ̀ nɔ ũmɛ. ²⁴ Akū Yesu wèṁma à pìi: Á Luda yā kū a gbānao dōnasari yāin a sātɛroo? ²⁵ Tó gèṅɔ fùtɛ, oni nɔ séro, oni zā kero, onigɔ kun lán malaikanɔn kun nà ludambɛmɛ. ²⁶ Gèṅvuna yā musu, ádi Musa takada kyó keroo? Gu kū à lèkara yā òn Luda pìne akāame Ibrahimī kū Isaakuo kū Yakubuo Luda ũ. ²⁷ Luda dì ke gèṅɔ Luda ũro, gbē bēṅɔn Ludame a ũ. A sātɛ à kè zōkɔ.

Dokayā kū à deñla

(Mat 22:34-40, Luk 10:25-28)

²⁸ Ludayādanneri ke kú gwe, à lékpakɔa kū òtɛn ke mà. Kū à è Yesu yā wèṁma manamana, akū à nàì à a là à pìi: Dokayā kpate mé à de a kparanɔla pínkii? ²⁹ Yesu wèa à pìi: Yā kū à deñlan dí: Isarailanɔ à sã kpá. Dikiri ó Ludame Dikiri ũ ado. ³⁰ Ñgɔ ye Dikiri n Ludai kū nɛsɛ mèn doo kū n ninio pínki kū n laasunnwo pínki n gbāna lén. ³¹ A pladen dí: Ñgɔ ye n gbēdakei lán n zīda wèndii bà. Dokayā ke de abirenɔlaro. ³² Akū ludayādannerii pìi pìne: Yā maname, danneri. N yāpura ò, n pìi Luda mèn domɛ, a pānde kunlo, sé àpii. ³³ Yena Ludai kū nɛsɛ mèn doo kū n laasunnwo pínki n gbāna lén kū yena n gbēdakei lán n zīda wèndi bàao de sa'opɔ kū òdi ká tén à té kūla kū sa'ona buri sīnda pínkio. ³⁴ Kū Yesu è à yā wèawa kū laakariio, à pìne: Gèna kpata kū bò Luda kīnaa gūn zā kūnworo. Zaa gɔɔ birea gbēke dí sù a yāke laa dorɔ.

Arumasihu buri yā

(Mat 22:41-46, Luk 20:41-44)

³⁵ Yesu èra àten yã dañe Luda onn, akū à gbēno là à pì: À kè dera ludayādannerino dì pi Dauda burin Arumasihu ũu? ³⁶ Kū Luda Nini dìdi Daudaa, à pì:

Dikiri pì ma dikirine à vute a oplai

ari àgõ a ibereño kátene a gbá gbáru.

³⁷ Lákū Dauda pìne Dikiri ũ, à kè dera anigõ de a buri ũ dɔɔ?

*Ludayādannerino kū Farisino manafiki
(Mat 23:1-36, Luk 20:45-47)*

Akū pari teni a yã ma kū ponnao. ³⁸ A yādannena gūn à pì: À laakari ke ludayādannerinoi. Òdigõ ye kurenaai kū uta zõkõno dana, de ògõ fɔ kpákparímma etenɔa. ³⁹ Òdigõ wete ò vute aduakekpe vuteki manano gūn kū dikpe vuteki manano. ⁴⁰ Òdi adua gbàna ke de gbēno n e yã, akū òdi gyaanono kpé símma. N wétamma nigõ pásĩpási de gbē sinda pínki póla.

*Gyaano takaside gba
(Luk 21:1-4)*

⁴¹ Akū Yesu vute Luda onn ɔgodakia are, àten gbēno gwa lákū òten ɔgo dan ná. ɔgodasidenɔ ten ɔgo zõkõ dan. ⁴² Akū gyaano takaside sù à kɔbo pla dàn, adi ká sisiro. ⁴³ Akū Yesu a ibanɔ kákara à pìne: Yápuran maten oáre, gyaano takaside dí ɔgo dà ɔgodaki gūn de gbē sinda pínkila. ⁴⁴ Zaakū n ɔgo dasi gūnn ò bòn ò kàn n pínki. Nɔgbē dí sɔ, a takasike gūnn pó kū à vī à pó bleon à dàn pínki.

13

*Yurusalemu yakana kū andunialakagɔɔ sèedano
(Mat 24:1-22, Luk 21:5-24)*

¹ Lákū Yesu ten bo Luda ɔnn nà, a ibanɔ doke pìne: Danneri, ñ gwa lákū ò kpé mana dí takano bò nà kū gbè mana dí takano. ² Akū Yesu pìne: N kpé zókò dínɔ è pínki yá? Gbè ke kú gu dí kú oni tó dikɔaro, oni gboro pínkime.

³ Yesu vutena Kùkpe s̀s̀s̀gerɛɛi aredɔkɔana kū Luda ɔnnwo, akū Pita kū Yamisio kū Yuhanao kū Anduruo a gbèka gusare ò pì: ⁴ Ñ owere, boren yá dínɔ ni keɛ? Bó mé anigɔ de a pínki kegɔɔ sèeda ũ? ⁵ Akū Yesu pìne: À laakari ke, àsun tó ò á sãtero. ⁶ Oni su dasi kū ma tó, onigɔ pi Arumasihume ñ ũ oni gbèno sãte dasi. ⁷ Tó a z̀no baaruu mà kū a òpiio, àsun bídi kero. Sé abirekúnɔ ke, ama andunia lakana kpé. ⁸ Buri kū burio ni futek̀i, leme d̀ b̀su kū b̀suuo. Z̀ite ỳg̀ỳg̀ãna nigɔ kú gukenɔn kū nãao. Yá dínɔme ǹwãwã naana ũ.

⁹ À laakari ke. Oni á kúkú ò á na ỳkpatekerinɔne ñ ɔĩ, oni á gbègbè aduakɛkpenɔ g̀n. Oni á ze b̀su gbè z̀k̀nɔ kū kınano are ma yã, de àgɔ deñne ma sèedadeno ũ. ¹⁰ Sé ò ma baaru nna waazi ke buri pínki ma g̀ã. ¹¹ Tó ò gèe kãao ỳkpatekɛkia, àsun g̀nake à bídi ke yã kū áni oaro. Yã kū Luda dàare á lén gɔɔ k̀a à o, zaakū ák̀nɔ mé áni yã oro, Luda Ninime. ¹² V̀ni kū dakúnano ni k̀ kpámma ò de. Denɔ ni bo ñ nénɔ kpe. Nénɔ ni bo ñ denɔ kū ñ dano kpe ò ñ de. ¹³ Gbè s̀nda pínki ni zãágu ma yã, ama gbè kū à zena gbãna ari a gɔɔ léa ni surabana le.

14 Tó a tẽ guyakari è gu kũ à de àgõ kunlo, kyókeri gõ dõ, gbẽ kũ ò kú Yudeano bàa sí ò mì pé kpinõa. 15 Gbẽ kũ à kú a kpé musu sún kipa à gẽ kpé gũn à pòke sé à booro. 16 Gbẽ kũ à kú bura sún era be à a uta séro. 17 Waiyoo nòsindareno kũ nérandeno goro birea. 18 À adua ke de yã pì sún ke bunsire goro, 19 zaakũ wétamma nigõ kun goro pinõa. Zaa goro kũ Luda andunia kè ari gbãra a taká dí kero, ani sõ ke zikiro. 20 Tó Dikiri dí goro pinõ lagoro, de gbẽke ni boro. Ama à goro pinõ làgo a gbẽ kũ à ñ sèno yaimè.

Bisāsiri Né sunaa
(Mat 24:23-44, Luk 21:25-38)

21 Goro birea tó gbẽke piàre, à Arumasihu gwa la kesõ à Arumasihu gwa zà dire, àsun síro. 22 Zaakũ Arumasihu ékeno kũ annabi ékeno ni su ò sèedanõ kũ daboyãno ke, de ò gbẽ kũ Luda ñ sèno sáteo, tó ani sí ke. 23 À laakari ke. Ma gĩnake ma yã pínki òàre zaa káaku kò.

24 Goro pinõ wétammaanaa gbera ifántẽ ni sira kũ, mɔvura ni í kero, 25 susunenõ ni woro ludambe, gbãna kũ ò kú musunõ ni yĩgã, 26 gbasa ò Bisāsiri Né suna e ludambe lukun kũ gbãna zõkõõo kũ gakurio. 27 Ani a malaikano zĩ andunia kusuru siikõ gũn, de ò gbẽ kũ Luda ñ sèno kakara zaa andunia lé díkũ kũ a lé direkũo.

28 À yã dada kaka lía. Tó a oneno í kpàkpa àten lá bòto kú, á dõ kũ guwãnagoro kà kãni. 29 Lemè sõ, tó a è yã pinõ ten ke, àgõ dõ kũ a sunaa kà kãni, à kú kpéleleá. 30 Yápuran maten oàre goro dí gbẽno ni gètero ari yã pinõ gé keo pínki. 31 Musu kũ zĩteo ni gète, ama ma yãnon gètena vĩro. 32 Gbẽke a goro ke

a gɔɔ zaka dɔro, bee malaika kũ ò kú musunɔ ke Luda Né, sé De Luda.

³³ À laakari ke, á wé gɔ dɔ, zaakũ á dɔ gɔɔ kũ ani suro. ³⁴ A de lán gbẽ kũ àtɛn gé wɛtɛa bà. À a bɛ tò a zĩkerinɔne baadi kũ a zĩo, akũ à pì a gudákpãriine á wé gɔ dɔ. ³⁵ Ákɔnɔ sɔ, á dɔ gɔɔ kũ bede ni suro, ɔkɔsin yá, lizãndon yá, kolezuon yá, ke gudɔo. A yã mé à tò á wé gɔ dɔ, ³⁶ de àsun su kãnto à á le átɛn i oro yã. ³⁷ Yã kũ matɛn oáre matɛn o gbẽ sĩnda pínkinɛmɛ, à wé gɔ dɔ.

14

Lékpakúsuna Yesui

(Mat 26:1-5, Luk 22:1-2, Yuh 11:45-53)

¹ Vĩnla dikpɛ kũ Burodi Futenasari dikpɛo gɔ gɔɔ pla, akũ sa'orikinɔ kũ ludayãdannerinɔ tɛn zé wɛtɛ kũ ɔndɔo ò Yesu kũ ò de. ² Zaakũ ò pì: Òsun ke dikpɛ zĩro, de gbɛnɔ sún zuka káro yã.

Nísi gbĩ nna kuna Yesu mĩa

(Mat 26:6-13, Yoh 12:1-8)

³ Gɔɔ kũ Yesu kú Betani, Simɔ kusu bea, àtɛn pɔ ble gɛngɛsɛkɛna, akũ nɔgbẽ ke nài a lo fítinna kũ nísi gbĩ nna buri mana ɔɔde kú a gũn kũna. Akũ à lo pì wakaa è, à nísi pì kù Yesu mĩa. ⁴ Gbɛkenɔ kú gwe, í pɔ fùtɛ ò pì: Bóme nísi pì laalasekɛna ũu? ⁵ Oni fɔ ò yía de andurufu wàa do kpé basɔɔrola ò a ɔɔ kpá takasidenɔa. Akũ ò léfɔɔ kpà nɔgbẽ pìii. ⁶ Akũ Yesu pì: À a tó gwe. Bó yã mé à tò átɛn wari dɔaa? À zĩ mana kɛmɛnɛmɛ. ⁷ Takasidenɔ nigɔ kú kãáo gɔɔ sĩnda pínki, gɔɔ kũ á yei, áni fɔ à keĩne. Makũ sɔ manigɔ kú kãáo gɔɔ sĩnda pínkiro. ⁸ À kè a gbãna

lémme, à gĩnake à nĩsi kù ma mèea de à ma gè keome.
 9 Yāpuran maten oáre, gu kũ òteni ma baaru nna waazi ken andunia gũn pĩnki, onigõ yā kũ nɔgbē pìi kè o a dɔngu yāi.

*Yudasi bona Yesu kpe
 (Mat 26:14-16, Luk 22:3-6)*

10 Abire gbera gbēnɔn kuri awɛɛplanɔ do kũ òdi pinɛ Yudasi Isikariɔti gɛɛ sa'orikinɔ kĩnaa de à Yesu kpámma. 11 Kũ ò a yā mà, akũ n pɔ kè nna, akũ ò lé sène kũ oni ɔgɔ kpáa. Akũ àten zé wɛɛɛ à Yesu kpámma.

*Vĩnla pɔble kekɛnaa
 (Mat 26:17-25, Luk 22:7-14, 21-23, Yuh 13:21-30)*

12 Burodi Futenasari dikpɛgɔɔ káaku zĩ kũ òdi Vĩnla sãne bɔrɔɔ kùtu kpá, Yesu ìbanɔ a là ò pinɛ: Mán n ye ò gé kekɛnne n Vĩnla pɔ blenn? 13 Yesu gbēnɔn pla zĩ a ìbanɔ té à pìinne: Á gé wɛɛɛ gũn. Gõgbē ke ni daále à í sɛna kũ loo. À tɛi 14 ari ɔn kũ ani gɛn. À o ɔn pì bedene, danneri pì mán a kipaki kunn, gu kũ áni Vĩnla pɔ blen kũ a ìbanɔ? 15 Ani kpé musu zɔkɔ kũ ò kèke mɔáre. À pɔbleyā kekɛwɛɛ gwe. 16 Yesu ìbaa pìnɔ dà zén, ò gɛ wɛɛɛ pìi gũn, akũ ò lè lákũ à òrĩne nà. Akũ ò Vĩnla pɔbleyā kèke gwe.

17 Kũ ɔkɔsi kè, akũ Yesu gɛɛ gwe kũ a gbēnɔn kuri awɛɛpla pìnɔ. 18 Kũ ò gɛngɛsekɛna òten pɔ ble, akũ à pì: Yāpuran maten oáre, á gbē mèn do kũ óten pɔ ble lɛlɛ ni ma kpámma. 19 N nɛsɛ yàka, akũ òteni a la dodo: Asa makūroo? 20 Akũ à pìinne: Á gbēnɔn kuri awɛɛplanɔ do kũ óten pɔ ble ta gũn lɛlɛme. 21 Bisāsiri Né ni kpágui lákũ a kɛna a yā musu nà,

ama waiyoo gbē kū ani Bisāsiri Né kpámma pìi. Ani ke sàna adenε tó odi a i yāro.

Dikiri p̄sble

(Mat 26:26-30, Luk 22:14-20, 1K̄o 11:23-25)

²² Kū òten p̄s ble, Yesu burodii sè à arubarikaa dàn, akū à lik̄ore à kpà a ìban̄o à p̄i: À sí, ma m̄en dí. ²³ Akū à toko sè à arubarikaa dàn à kpámma, akū ò m̄i n̄ p̄inki. ²⁴ Akū à p̄inne: Ma arun yè, Luda bàka kunna kū gbē dasin̄o aru ũ kū ani b̄otema. ²⁵ Yāpuran maten oáre, mani geepi'i mi ḡia doro ari kpata kū à b̄o Luda k̄inaa gé boo gupuraa, gbasa mà a dufu mi sà. ²⁶ Kū ò lèe s̄i, akū ò b̄ote ò ḡeε Kùkpe s̄is̄iger̄eεi.

Yesu ḡinake à d̄s yā kū Pita ni ke

(Mat 26:31-35, Luk 22:31-34, Yuh 13:36-38)

²⁷ Akū Yesu p̄inne: À p̄inki áni fuma, zaakū ò k̄e Luda yān ò p̄i: Mani sād̄ari lé, s̄an̄o ni fāk̄ōa. ²⁸ Ama ma vunaa ḡbera mani doáre are gena Galili. ²⁹ Akū Pita p̄ine: Bee tó ò f̄u n̄ p̄inki, mani furo. ³⁰ Akū Yesu p̄ine: Yāpuran maten onne, gwāaniaala ari ko ḡō gé lé zu ḡèn pla, ìni ledi kpámai ḡèn aak̄ō. ³¹ Akū Pita p̄i mámmam: Bee tó mani s̄u mà ga k̄unwo, mani ledi kpányi zikiro. Akū ò ò le se n̄ p̄inki.

Yesu aduak̄ena zaa Getes̄emani

(Mat 26:36-46, Luk 22:39-46)

³² Ò kà gu kū òdi pi Getes̄emani, akū Yesu p̄i a ìban̄one: À vute la ari mà gé adua ke. ³³ À Pita kū Yamisio kū Yuhanao sè à ḡeε k̄ūnwo. P̄sira a k̄ū a n̄es̄eȳok̄o s̄i. ³⁴ Akū à p̄inne: Ma p̄o sira k̄ū manamana ari ga léi. À ze la à ìb̄ene ke. ³⁵ Kū à ḡeε

are fíti, akū à kùte zĩte à adua kè tó ani sí ke, ɔɔɔ zakaá pì gēteala. ³⁶ À pì: Baa, ma De, pò sında pínki dı sí kenne. N̄ toko'i dí síma, ama adi ke yā kū má yeinlo, sé kū n̄ yeii. ³⁷ Akū à èra à sù à a ìban̄ lè, òten i o. Akū à pì Pitane: Sim̄, n̄teni i on yá? N̄di f̄s n̄ ibēne kè bee awa doroo? ³⁸ À ibēne ke àḡo adua ke de àsun fu ȳogwanaaaro yāi. Nini yei, ama mē buse. ³⁹ À èra à ḡe adua ke, akū à yā dok̄n̄ p̄i ò d̄o. ⁴⁰ Kū à èra à sù à n̄ lé, òten i o, zaakū òten idekū d̄ede. Ò d̄s deran oni yā one n̄aro. ⁴¹ A suna ḡen aak̄odeo à p̄inne: Áten i o áten kámma bo ari teran yá? À mò le. ɔɔɔ kà sà. À gwa, ò Bisāsiri Né kp̄a durunnakerin̄o. ⁴² À fute ò gé. Gbē kū à ma kp̄amma pì ten su fá.

Yesu k̄naa

(Mat 26:47-56, Luk 22:47-53, Yuh 18:3-12)

⁴³ Kū à kp̄e àten yā pì o, akū Yudasí a ìba gbēn̄n̄ kuri awēplan̄o doke sù kū pario, ò f̄nedan̄o k̄k̄una kū ḡon̄o. Ò b̄o sa'orikin̄o kū ludayādannerin̄o kū gbē z̄k̄n̄o k̄naa. ⁴⁴ Bonkp̄ede pì s̄o à s̄edaa òn̄ne à pì: Gbē kū mani lé p̄ea, àk̄n̄ dí. À a kū gb̄ana à tá k̄ao. ⁴⁵ Akū à m̄i p̄e Yesua ḡon̄o à p̄ine: Rabi! Akū à lé p̄ea. ⁴⁶ Akū ò ɔ p̄ete Yesua ò a k̄ù ḡingin. ⁴⁷ Akū gbē kū ò z̄ena gwen̄o doke a f̄n̄eda w̄oto à sa'oriki z̄iri ke l̄eo à a s̄a ḡo. ⁴⁸ Akū Yesu p̄inne: Kp̄ani w̄edewen ma ũ k̄u a su à ma k̄u k̄u f̄nedan̄o k̄u ḡon̄o yá? ⁴⁹ Madiḡo kú k̄áo Luda on̄n lákū gu diḡo d̄o n̄a, madiḡo yā daáre, ádi ma k̄uro. Ama sé yā k̄u ò k̄e Luda yān papa. ⁵⁰ Akū a ìban̄o bàà lè n̄ pínki ò a tòn.

⁵¹ Kefenna ke tēi à póke danaro, bizatarun à kùala. Kū ò a kù, ⁵² akū à bò ní òĩ à a biza tòinne gwe à bàa sị à tà punsi.

Yuda gbānadenɔ yāpatεkena kū Yesuo

(Mat 26:57-68, Luk 22:54-55, 63-71, Yuh 18:13-14, 19-24)

⁵³ Akū ò gèε kū Yesuo sa'oriki zōkō beα. Sa'orikinɔ kū gbē zōkōnɔ kū ludayādannerinɔ kākara gwe ní pínki. ⁵⁴ Pita té a kpε zā dire ari à gèε à gè sa'oriki zōkō be ɔnn. À vùte gwe àten té kpákpa kū dogarinɔ læεε. ⁵⁵ Sa'orikinɔ kū Yuda yākpatekerinɔ ní pínki ten sèeda wete Yesui ò a de, akū odi a lero. ⁵⁶ Ò ékeyā dīdia dasi, ama ní yāke dí kō séro. ⁵⁷ Akū gbēkenɔ fùte ò ékeyā dīdia ò pì: ⁵⁸ O mà à pì áni Luda kpé kū bisāsiri bò wí áni a pānde bo gɔɔ aakō dagura kū bisāsiri dí boro. ⁵⁹ Bee kū abireo ní yā dí kō séro. ⁶⁰ Akū sa'oriki zōkō fùte à zè ní are à Yesu gbèka: Ní yāke vī ò weńmaroo? Yā kū òten didimma dí de deraa? ⁶¹ Yesu yīte kpēn adi yāke wearo, akū sa'oriki zōkō pì èra à a gbèka: Mōkōn Arumasihu, Luda arubarikade Né ũ yá? ⁶² Akū Yesu pì: Makūme a ũ. Áni Bisāsiri Né e vutena Gbānasīndapinkide ɔplai, akūsō áni a suna e ludambe lukun. ⁶³ Akū sa'oriki zōkō pì a utanɔ gà à kè à pì: À kè dera óten sèedade pānde kenɔ wete dɔɔ? ⁶⁴ A mà lākū à dɔkè kū Ludao nà. Yā kpaten a zεo teraa? Akū ò yā dàala ní pínki ò pì ò a de. ⁶⁵ Akū gbēkenɔ fùte ò lé'i kàa. Akū ò pó yīne a ānnwa, òteni a léle kū okūo òten pinε: N annabikεyā ò n gbē kū à n le o. Akū dogarinɔ a kù ò a sān kèkε.

Pita ledikpana Yesui

(*Mat 26:69-75, Luk 22:56-62, Yuh 18:15-18, 25-27*)

⁶⁶ Pita kú ɔnn zĩte, akū sa'oriki zɔkɔɔ zɔnɔkparenɔ doke sù gwe. ⁶⁷ Kū à Pita è àten té kpákpa, akū à wé dia à pinε: Mɔkɔn sɔ ndigɔ kú lεεε kū Yesu Nazεrao. ⁶⁸ Akū à ledi kpà à pì: Má a dɔro, mádi yā kū nteni o dɔro dɔro. Akū à fùte à gè gānun. ⁶⁹ Kū zɔnɔkpare pì a è gwe dɔ, akū à ò gbē kū ò zena gwenɔne à pì: N gbē mèn don dí. ⁷⁰ Akū Pita ledi kpà dɔ. Kū à kè saa fíti, gbē kū ò zena gwenɔ pì Pitane: Yāpurame n gbē dome n ũ, zaakū Galili gbēme n ũ. ⁷¹ Akū Pita fùte à a zīda kà à la dà à pì: Má gbē kū áteni a yā o pì dɔro. ⁷² Zaa gwe gònɔ ko lé gèn plade zù, akū yā kū Yesu òo dɔ Pitan, kū à pì, ari ko gɔ gé lé zu gèn pla, ani ledi kpáai gèn aakɔ. Akū à nà ɔɔɔɔnaaa.

15

Pilati yákpatekena kú Yesuo

(*Mat 27:1-2, 11-14, Luk 23:1-5, Yuh 18:28-38*)

¹ Kū gu dè gònɔ sa'orikinɔ kū gbē zɔkɔnɔ kū lundayādannerinɔ kū gbānadenɔ n pínki yā gògɔ, akū ò Yesu yì ò gèe ò a nà Pilatine a ɔĩ. ² Akū Pilati a là à pì: Mɔkɔmmε Yudanɔ kína ũ yá? Yesu wèa à pì: Len n ò ε. ³ Sa'orikinɔ ten yā didia, ⁴ akū Pilati a là dɔ: Īni yāke oroo? Yā kū òten didimma ma fá! ⁵ Ama Yesu dí yāke weńmaro, akū yā pìi bò Pilati sare.

Yādana Yesula

(*Mat 27:15-26, Luk 23:13-25, Yuh 18:39-19:16*)

⁶ Vĩnla dikpe zĩ òdi purusunanɔ doke kū gbēnɔ a wé kè gbareńne. ⁷ Gɔro kùà sɔ gbēke kú kpésiran

òdi pi Baraba. À kú kú gbē gaavude kú ò gbē dènɔo. ⁸ Akū pari nà Pilati ò wé kèa à ke lákū àdi kéíne nà. ⁹ Akū Pilati n lá à pì: Á ye mà Yudanɔ kína gbareáren yá? ¹⁰ Zaakū à dǔ kú nèsɛgǔba kú sa'orikinɔn vī kú Yesuo yāin ò a kpàawa. ¹¹ Akū sa'orikinɔ gbēnɔ laakarii fùte, de ò o Pilatine à Baraba gbareíne. ¹² Akū Pilati n lá à pì: Bón á ye mà ke kú gbē kú adi pi Yudanɔ kínao teraa? ¹³ Akū ò wiki lè ò pì: N̄ a pá lía! ¹⁴ Akū Pilati pìíne: À kè deraa? Bó daan à kèe? Akū ò wiki lè ò kàra ò pì: N̄ a pá lía! ¹⁵ Pilati ye à gbēnɔ pɔnna wete, akū à Baraba gbàreíne. À Yesu kpà sozanɔa ò a gbē fláao ò a pá lía.

Yesu fobona

(Mat 27:27-31, Yuh 19:2-3)

¹⁶ Akū sozaa pìnɔ gèe kǎao bùsu gbē zǔkǔo pì be ɔnn, akū ò n̄ gǎ kàkara pínki. ¹⁷ Ò arukĩmba tēra dàne, akū ò lè fùraa tà ò kùne. ¹⁸ Akū òten fɔ kpáa ò pì: Fɔɔ Yudanɔ kína! ¹⁹ Òteni a lé kú gòoo a mìa òten lé'i káa òten kúte n̄ kosoa òten mì natene. ²⁰ Kū ò a fobò ò laka, akū ò arukĩmba tēra pì gòala ò a zīda pókasa dàne. Akū ò bò kǎao òten gé a pá lía.

Yesu pana lía

(Mat 27:32-44, Luk 23:26-43, Yuh 19:17-27)

²¹ Kū òten gé, Sireni gbē kú ò pine Simɔ bò lakutu kea àten su wēte gūn, akū ò gǎ nàa à Yesu lígbāndurukpana sé. Àkūme Alesanda kú Rufuo de ũ. ²² Akū ò gèe kú Yesuo gu kú òdi pi Gɔgɔta kú à pì mítokoki. ²³ Akū ò sèwē kú ò yàkate kú ezeo dōne, ama adi miro. ²⁴ Kū ò a pá lía, akū ò a pókasanɔ kpàate ò kàte, akū ò kàpaa kpà lákū n̄ baadi ni sé nà.

25 Ò a pà lía mò kēndome. 26 Ò yā kū ò diaa kè ò nà lía a mìla ò pì:

Yudano kína.

27 Ò kpāni wédewenɔ pà lía a sare gwe dɔ gbēnɔn pla, gbē do a ɔplai gbē do a ɔzei. 28 Len yā kū ò kè Luda yān pàpa le kū ò pì: Ò a kàkara kū dàkerinɔ.

29 Gbē kū òten gē zéla gwenɔ teni n̄ mì ke dékūdekū, òteni a s̄s̄ ò pì: Ehē! Mòkɔn kū n pì ìni Luda kpé wí n̄ era n̄ bo gɔrɔ aakɔ daguran gweroo?

30 Ì n zīda mì sí ò kipa lía! 31 Lemε dɔ sa'orikinɔ kū ludayādannerinɔ teni a fobo le ò pì: À gbē pāndenɔ mì s̄, ama ani f̄ ò a zīda mì síro. 32 Tó Arumasihu, Isarailanɔ kína k̄pa lía tera ò e, óni a náani ke. Akū gbē kū ò n̄ pá lía leelenɔ teni a s̄s̄ dɔ.

Yesu ganaa

(Mat 27:45-46, Luk 23:44-49, Yuh 19:28-30)

33 Kū ifāntē kà m̄dangura, akū gusira dà bùsuu p̄la p̄inki ari fānantē mò aakɔ. 34 Fānantē mò aakɔn Yesu wiki lè gbānagbāna à pì: Eloi, Eloi, l̄ema sabatani! Abirekū pì: Ma Luda, ma Luda, à kè dera n ma tonn? 35 Kū gbē kū ò zena gwe kenɔ yā p̄i mà, akū ò pì: À ma, àten Iliasu sísi. 36 Akū gbēke bàa lè à ḡε à sako s̄ à dà s̄w̄ε kpàkpāa gūn, à f̄f̄i lebaa, akū à d̄ Yesunε à mi. Akū à pì: À ze ḡia ò gwa, tó Iliasu ni su à a kipa. 37 Yesu wiki gbāna lè à w̄ëndii tà. 38 Akū Luda kpé l̄abure k̄k̄sa pla bona musu suna z̄ite. 39 Kū sozanɔ gbē z̄k̄k̄ kū à ze Yesu arε gwe è l̄ákū à gà nà, akū à pì: Yāpuramε Luda N̄n gbē dí ũ. 40 Nɔgbē kenɔ kú gwe dɔ òten gu gwa z̄à dire. Ì tén Mariama Magadaleni kun kū Mariamao Yamisi F̄iti kū Yusufuo da kū Salomeo.

41 Gɔɔ kũ Yesu kú Galili, mókɔnɔ mé òdigɔ téi ògɔ kpáí. Nɔgbɛ pãndenɔn kú gwe dɔ dasi kũ ò gɛɛ kãao Yurusalemu lɛɛɛ.

Yesu vĩnaa

(Mat 27:57-61, Luk 23:50-56, Yuh 19:38-42)

42 Azuma zĩ ɔkɔsi. Kũ òten kãmmabogɔɔ soru ke, 43 Yusufu Arimatea gbɛ sù. Gbɛ tódeme Yuda gbãnadeno té. Àkũ sɔ àten kpata kũ à bò Luda kĩnaa dã. À kùgbãna kè à gɛɛ Pilati kĩnaa à Yesu gɛɛ gbèkaa. 44 Kũ Pilati mà Yesu gĩnake à gà kò, à bò a sarɛ. Akũ à sozanɔ gbɛ zɔkɔ sisi à a là tó Yesu gà kò. 45 Kũ Pilati gbɛ zɔkɔ yã pìi mà, akũ à Yusufu gbà zé à gɛɛ pìi sé. 46 Akũ Yusufu gɛɛ à táaru biza lù, akũ à gɛɛ à a gɛɛ kipa lía à biza pìi fífí. À a dà gbèwɛɛ kũ ò sò mira ũ gũn, akũ à gbè gbèntɛ gbigiri kè à tàta wɛɛ pìlɛ. 47 Mariama Magadaleni kũ Mariama Yusufu dao è gu kũ ò Yesu gɛɛ pìi wùten.

16

Yesu vunaa

(Mat 28:1-10, Luk 24:1-12, Yuh 20:1-10)

1 Kãmmabogɔɔ lakanaao ɔkɔsi Mariama Magadaleni kũ Mariama Yamisi dao kũ Salomeo nísi gbĩ nna lù, de ò gé ò kú Yesu mɛɛa yãí. 2 Azumanenna zĩ kɔnkɔkɔnkɔ ò bò òten gé mira pìi kĩnaa. 3 Ò kɔ là zén ò pìi: Dí mé ani gbèe kù gbigiri ke à gowɛɛ mira léa sɔɔ? 4 Zaakũ gbèe pìi zɔkɔ manamana. Kũ ò wé sè ò gwà, akũ ò è ò gbèe pìi gbigiri kè ò gò mira pìi léa. 5 Kũ ò gè mira pìi gũn, akũ ò kefenna ke è vutena ɔplai à utagyaba pura dana. Akũ ò kè gíri. 6 À pìinne: Àsun ke gíriro, Yesu Nazera kũ ò pà lían áten weteroo? À

vù, à kú laro. À gu kũ ò a wùten gwa, ⁷ áni gé à o a ìbanɔne kũ Pítáò kũ àten doñne are gena Galili. Gwen oni a en lákũ à òñne nà. ⁸ Òten lukaluka, yã pìi bò ní sare, akũ ò bò miran ò bàà lè. Odi yãke o gbēkenero kũ vīna ní kũ yāi.

*Yesu bo à suna a ìbanɔne
(Mat 28:16-20, Luk 24:36-53, Yuh 20:11-23)*

⁹ Kũ Yesu fùte azumanenna zĩ kɔnkɔkɔkɔ, à a zĩda mò Mariama Magadalɛnɛnɛ káaku. Nɔgbē pìi gūnn Yesu pè tãna mèn supplanɔa. ¹⁰ Akũ nɔgbē pìi gèe à ò gbē kũ ò kú kãao yãɔne. Ní nèsɛɛ yakana òten só do. ¹¹ Kũ ò mà kũ Yesu kú kũ wèndiio ari nɔgbē pìi a è kú wéó, odi síro.

¹² Abire gbera gɔrɔ kũ ní gbēnɔn planɔn té zé gūn òten gé wēte gūn, à bò à sùmma lán gbē pãnde bà. ¹³ Kũ ò èra ò sù, ò ò gbē kparanɔne, ama odi ní yã síro. ¹⁴ Kũ à kè saa à bò à sù a ìba gbēnɔn kuri awɛɛdonɔne kũ òten pó ble. Akũ à kpàkēnyĩ ní sãgbãna yāi, zaakũ odi a náani kero akūsɔ odi gbē kũ ò a è à vùnɔ yã síro. ¹⁵ Akũ à pìíne: À gé andunia gu sīnda pínkia à ma baaru nna kpá gbēnɔne ní pínki. ¹⁶ Gbē kũ à sì akũ à da'ite kè mé ani surabana le. Gbē kũ adi sí s̄ro, yã ni bo adene vāni. ¹⁷ Gbē kũ ò baaru pìi sìnɔ yãkenanɔn dí: Oni tãnanɔ gomma kũ ma tóo, oni yãke buri o. ¹⁸ Oni mlè sè kũ ɔo. Bee tó ò sɛwe mì, póke ni ní lero. Oni ɔ na gyãrenɔa ò gbãna kũ.

*Tana kũ Yesuo ludambɛ
(Luk 24:50-53, Zĩr 1:9-11)*

¹⁹ Kũ Dikiri Yesu yã òñne à làka, akũ Luda a sè à tà kãao musu, akũ à vùte Luda ɔplai. ²⁰ Akũ a ìbaa pìnɔ

gèè ò waazi kè gu sǐnda pínkia. Dikiri zǐ kè kǔńwo à
a yǎ zǐni pète kǔ daboyǎ kǔ ò téinɔ.

Luda yá takada kú Bisá yáo
Portions of the Holy Bible in the Busa language of
Nigeria

copyright © 2005 SIM International

Language: Bisá (Busa)

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

8631d380-7d17-5581-abf9-174814e8ccc3